

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 20 december 2001

C(2001)4527 slutlig

OFFENTLIG VERSION

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 20 december 2001

**om att förklara en företagskoncentration förenlig med den gemensamma marknaden
och EES-avtalet**

(Ärende nr COMP/M.2533 – BP/E.ON)

Kommissionens beslut
av den 20 december 2001
om att förklara en företagskoncentration förenlig med den gemensamma marknaden
och EES-avtalet

(Ärende nr COMP/M.2533 – BP/E.ON)

(Endast den engelska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

med beaktande av Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 57.2 a i detta,

med beaktande av rådets förordning (EEG) nr 4064/89 av den 21 december 1989 om kontroll av företagskoncentrationer¹, senast ändrad genom förordning 1310/97², särskilt artikel 8.2 i denna,

med beaktande av kommissionens beslut av 6 september 2001 om att inleda ett förfarande i detta ärende,

efter att ha givit de berörda företagen tillfälle att yttra sig om kommissionens invändningar,

med beaktande av yttrandet från Rådgivande kommittén för koncentrationer³,

med beaktande av förhørsombudets slutliga rapport i detta ärende⁴, och

1 EGT L 395, 30.12.1989, s. 1, rättad version EGT L 257, 21.9.1990, s. 13.

2 EGT L 180, 9.7.1997, s. 1.

3 EGT C 200., s. ...

4 EGT C 200., s. ...

av följande skäl:

I. INLEDNING

- (1) Den 27 juli 2001 mottog kommissionen en anmälan enligt artikel 4 i rådets förordning (EEG) nr 4064/89 (nedan kallad koncentrationsförordningen) om en föreslagen koncentration genom vilken BP och E.ON skulle få gemensam kontroll över företaget Veba Oel AG i den mening som avses i artikel 3.1 b i koncentrationsförordningen. E.ON har för närvarande ensam kontroll över Veba Oel AG.
- (2) Efter att ha granskat anmälan konstaterade kommissionen enligt beslut av den 6 september 2001 att den anmälda transaktionen omfattades av koncentrationsförordningen och att det var mycket tveksamt om den var förenlig med den gemensamma marknaden och EES-avtalets funktion. Kommissionen beslutade följaktligen att inleda ett förfarande enligt artikel 6.1 c i koncentrationsförordningen och artikel 57 i EES-avtalet.

II. PARTERNA OCH TRANSAKTIONEN

- (3) BP plc. (nedan kallad BP) är ett holdingföretag i en världsomspännande koncern som verkar inom området prospektering och utvinning av olja samt produktion av oljeprodukter. Det består av fyra centrala affärsområden: 1) prospektering och utvinning av råolja och naturgas, 2) raffinering, försäljning, leverans och transport av raffinerade produkter, 3) produktion och försäljning av oljeprodukter och oljebaserade produkter samt 4) solenergi. Företagets verksamhet i senare produktionsled bedrivs i Tyskland genom det helägda dotterföretaget Deutsche BP GmbH (nedan kallat Deutsche BP).
- (4) Det tyska företaget E.ON är moderföretag till en vertikalt integrerad energikoncern som främst verkar i Tyskland och, efter dess aktuella förvärv av Sydkraft AB, i Sverige. Dess huvudverksamhet utgörs av produktion och/eller leverans av el, gas, vatten, kemikalier och olja, tillhandahållande av teletjänster samt fastigheter. E.ON bedriver sin verksamhet i tidigare och senare produktionsled inom affärsområdet oljeprodukter (vid sidan av den kemikalieverksamhet som bedrivs genom dotterföretaget Degussa, vilket inte ingår i samriskföretaget) genom sitt helägda dotterföretag Veba Oel AG (nedan kallat Veba Oel eller Veba). Veba Oel är som holdingföretag indelat i tre affärsområden, som vart och ett bedrivs genom ett helägt dotterföretag: 1) prospektering och produktion i utvinningsledet genom Veba Oel & Gas GmbH (nedan kallat VOG), 2) oljeraffinering och oljeprodukter genom Veba Oil Refining & Petrochemicals GmbH (nedan kallat VORP) och 3) försäljning av oljeprodukter i senare marknadsled genom Aral AG & Co KG (nedan kallat Aral). Förutom i Tyskland är Veba Oel också verksamt i Österrike, Luxemburg och vissa länder i Östeuropa när det gäller försäljning av oljeprodukter i senare led och driver i tidigare led ett oljefält i Förenade kungariket och ett i Nederländerna samt innehar minoritetsposter i flera fält som drivs av andra företag.
- (5) BP och E.ON undertecknade den 15 juli 2001 ett överlåtelseavtal. Enligt detta skulle Deutsche BP förvärva 51 % av aktiekapitalet i Veba Oel genom att skjuta till kapital. E.ON skulle behålla 49 % av aktiekapitalet. E.ON skulle få option att när som helst

efter [...] * sälja återstående 49 % av kapitalet till fast pris. I avtalet anges inte formellt att den verksamhet som för närvarande bedrivs av Deutsche BP kommer att slås samman med Veba Oel.

III. KONCENTRATIONEN

- (6) Enligt överlåtelseavtalet skall BP utse en majoritet av styrelseledamöterna, och parterna skall ingå ett aktieägaravtal enligt vilket vissa åtgärder skall vidtas av Veba endast om både E.ON och BP godkänner dem. Dessa åtgärder består bland annat av Veba Oels och dess dotterföretags årliga finansierings- och investeringsplaner samt vissa typer av transaktioner som överstiger [...] *. E.ON kommer därför att ha vetorätt när det gäller strategiska beslut om Veba Oels affärspolicy även om det befinner sig i minoritet vid bolagsstämman och har en minoritet av styrelseledamöterna. Om E.ON utnyttjar sin säljoption kommer BP att få full kontroll över Veba. Detta är dock osäkert i nuläget och kan därför inte beaktas.
- (7) Eftersom den vetorätt som E.ON får genom överlåtelseavtalet säkrar dess avgörande inflytande i Veba Oel kan det konstateras att BP och E.ON kommer att få gemensamt kontroll över Veba Oel. Transaktionen utgör därför en koncentration enligt artikel 3.1 b i koncentrationsförordningen.

IV. GEMENSKAPSDIMENSION

- (8) De berörda företagen har en sammanlagd global omsättning på över 5 miljarder euro⁵ (BP: 160,2 miljarder euro, E.ON: 93,29 miljarder euro, Veba Oel: 20,2 miljarder euro). BP, E.ON och Veba Oel har vart och ett en omsättning inom gemenskapen som överstiger 250 miljoner euro (BP: [...] * euro, E.ON: [...] * euro, Veba Oel: [...] * euro). E.ON och Veba Oel har mer än två tredjedelar av sin totala omsättning inom gemenskapen i Tyskland, vilket dock inte är fallet för BP. Den anmälda transaktionen har därför en gemenskapsdimension i den mening som avses i artikel 1.2 i koncentrationsförordningen.

V. FÖRFARANDE

- (9) Den 20 augusti 2001 underrättade den tyska konkurrensmyndigheten (Bundeskartellamt) kommissionen om att koncentrationen hotade att skapa eller förstärka en dominerande ställning, något som kraftigt skulle försämra möjligheterna till effektiv konkurrens på marknaden i Tyskland, som uppvisar alla tecken på avgränsad marknad enligt artikel 9.2 i koncentrationsförordningen. Den tyska konkurrensmyndigheten begärde att kommissionen delvis skulle hänskjuta delar av ärendet. Denna begäran gällde senare marknadsled för oljeprodukter i Tyskland, särskilt detaljist- och grossistmarknaderna för bensin, diesel och tunn eldningsolja samt marknaderna för flygbränslen, tjock eldningsolja, bitumen och smörjmedel. Begäran gällde inte marknaderna för petrokemiska produkter, tidigare marknadsled för olja eller senare marknadsled för oljeprodukter utanför Tyskland. Genom ett

* Texten har delvis redigerats för att inte avslöja konfidentiell information. Dessa partier är markerade med hakparenteser och en asterisk.

⁵ Omsättning beräknad enligt artikel 5.1 i koncentrationsförordningen och kommissionens tillkännagivande om beräkning av omsättning (EGT C 66, 2.3.1998, s. 25). När siffrorna innefattar omsättning för perioden före den 1 januari 1999 har de beräknats utifrån genomsnittliga växelkurser för ecun och räknats om till euro enligt principen 1 ecu = 1 euro.

beslut av den 6 september 2001 överlämnade kommissionen enligt denna begäran delvis ärendet till behöriga tyska myndigheter.

- (10) Den 24 oktober 2001 skickades ett meddelande om invändningar till BP och E.ON, som skickade ett gemensamt svar den 5 november 2001. Enligt parternas önskemål hölls en utfrågning den 7 november 2001.

**VI. BEDÖMNING ENLIGT ARTIKEL 2 I
KONCENTRATIONSFÖRORDNINGEN**

A) Relevant produktmarknad

- (11) Eten är en av de viktigaste baskemikalierna som tillhör till gruppen alkener, som består av eten, propen och butadien. I Västeuropa framställs eten framför allt ur nafta (som framställs vid raffinering av råolja) i ångkrackningsanläggningar. Det används som råmaterial för etenderivat såsom polyeten och PVC, och kan inte ersättas av någon annan produkt. Precis som i tidigare beslut som rör eten⁶ har marknadsundersökningen bekräftat att eten utgör en avgränsad produktmarknad.

B) Relevant geografisk marknad

- (12) Parterna anser att den lämpliga definitionen av den geografiska marknaden för eten åtminstone bör utgöras av Västeuropa. De hävdar att eten transporteras genom det rörledningsnät som drivs av Aethylenrohrleitungsgesellschaft mbH & Co. KG och dess anslutningsrör (nedan kallat ARG+) från en rad olika källor, bland annat Förenade kungariket, kustområden i nordvästra Europa, Medelhavet, Nordamerika, Mellanöstern och Asien. Importen står vanligtvis för cirka 10 % av förbrukningen inom ARG+. Dessutom har ARG+ genom North West European Contract Price (nedan kallat NWECP) en särskild priskoppling till andra produktionskällor och förbrukningsområden.
- (13) Kommissionen instämmer inte i den definition av den geografiska marknaden som parterna föreslår. Precis som i sina tidigare beslut anser kommissionen att den relevanta geografiska marknaden för eten beror på det tillgängliga rörledningsnätets omfattning.⁷ Eten är en farlig gas som är mycket lättantändlig. På grund av dessa produkttegenskaper är landtransport av eten på väg eller järnväg varken lönsamt eller praktiskt. I Tyskland skulle sådana transporter kräva specialtillstånd och det är till och med förbjudet med prämtransport på Rhen. På långa avstånd transporteras eten antingen i komprimerad form genom rörledningar eller i flytande form på kylfartyg. Sådana transporter kräver dock stora investeringar i logistisk utrustning som rörledningar och särskilt utrustade hamnterminaler, som i sin tur ofta är anslutna till rörledningar eller till en eller flera etenkonsumenter. För att minska transportkostnader och logistiska problem är etenkonsumenter ofta lokaliserade nära

⁶ Se ärendena COMP/M.1628 –Totalfina/Elf, COMP/M.2345 – BP/Erdölchemie, IV/M.361 – Nesté/Statoil, IV/M.550 – Union Carbide/Enichem.

⁷ Ärendena COMP/M.1628 –Totalfina/Elf, IV/M.361 – Nesté/Statoil, IV/M.550 – Union Carbide/Enichem. I ärendet M.2092 Repsol Chimica/Borealis drog kommissionen inte någon slutsats om huruvida den relevanta marknaden var lokal eller större, men inom det aktuella området (Pyreneiska halvön) fanns det inga rörledningar för eten. Det drogs inte heller några slutsatser om Etenmarknadens geografiska omfattning i ärende COMP/M.2345 – BP/Erdölchemie.

etenproducenter. Det är i praktiken omöjligt att flytta stora mängder eten från en produktionsplats till en konsumtionsplats i inlandet om de två platserna inte är anslutna till samma rörledningsnät. Med tanke på dessa begränsningar för transport av eten kännetecknas etenproduktionsplatser och etenkonsumtionsplatser av enskilda system där producenter och konsumenter finns på samma plats eller är sammankopplade genom en rörledning och/eller har tillgång till hamnterminaler. Den relevanta geografiska marknaden begränsas sålunda av det tillgängliga rörledningsnätet.

- (14) Det rörledningsnät som avgränsar den relevanta geografiska marknaden för eten är det rörledningsnät som ägs och drivs av Aethylenrohrleitungsgesellschaft mbH & Co. KG tillsammans med de rörledningar som är anslutna till detta (rörledningsnätet ARG+). De rörledningar som är anslutna till detta nät ägs i de flesta fall av den uppkopplade konsumenten eller producenten. ARG+ kopplar samman olika produktionsplatser och etenkonsumenter i Belgien, Nederländerna och västra Tyskland.
- (15) Den begränsade importen och dess begränsade tillgänglighet för konsumenterna innebär att en vidare definition av den geografiska marknaden inte är möjlig. Fem hamnterminaler är anslutna till ARG+, vilket möjliggör import av eten med fartyg från produktionsplatser utanför det område som täcks av ARG+. Av den totala mängd eten som konsumerades av konsumenter inom ARG+ importerades under 2000 cirka 15 % från produktionsplatser utanför det område som täcks av ARG+. Detta år var ett toppår på grund av flera oplanerade driftstopp i etenproduktionsanläggningar inom ARG (så kallade krackningsanläggningar). Vanligtvis står importen för cirka 10 % av den totala efterfrågan (både internt och på den öppna marknaden). Importterminalernas ägare står för den allra största delen av importen, medan utomstående part endast står för 10–20 % av den totala importen. För utomstående part är importen av eten till upptagningsområdet ARG+ kraftigt begränsad. För det första finns det inga allmänna terminaler som erbjuder utomstående part fritt tillträde, utan de ägs i samtliga fall av etenproducenter. För det andra har befintliga terminaler i första hand utformats för att passa ägarnas etenbehov och används förutom för import också för att lagra överskottsproduktion i den krackningsanläggning som vanligtvis är ansluten till terminalen. De erbjuder sålunda inte en tillräcklig långsiktig kapacitet för den öppna marknaden. Även om utomstående part skulle få använda dessa terminaler menar utomstående parter att det finns ett antal kontraktsmässiga och praktiska problem som hindrar dem att använda dessa terminaler regelmässigt. När det gäller kontraktsmässiga problem tycks det vara mycket vanligt att kontrakt med terminaler är kopplade till ett leveransavtal med terminalägaren och dess löptid, och att terminalen endast ställs till förfogande för en viss andel av den volym som levereras direkt av terminalägaren. Dessutom föreskrivs i sådana kontrakt ibland vissa rättigheter för terminalägarna som innebär att etenköparen måste förhandla med terminalägaren om huruvida köparen skall godta direktleveranser i stället för att använda terminalen. För det tredje måste konsumenter som inte är direkt anslutna till en hamnterminal betala sjöfartskostnader, terminalavgifter och transportkostnader som ARG tar ut för transport via rörledningen, vilket innebär att storskalig import inte betraktas som ett ekonomiskt hållbart alternativ till eten som produceras inom ARG+.
- (16) Priskopplingen till andra områden innebär inte att den geografiska marknaden omfattning ökar. Branschrapporten ICIS-LOR publicerar varje kvartal ett referenspris såsom NWECP. Detta referenspris gäller försäljning inom området ARG+ samt för etenförsäljning utanför detta område, bland annat etenförsäljning i andra delar av Tyskland, Förenade kungariket och Frankrike. Enligt aktörer på marknaden fastställs

ICIS-LOR:s kvartalsvisa referenspris dock uteslutande för försäljning och köp inom ARG+, medan priserna på andra marknader inte påverkar priserna inom ARG+. Till följd av detta är prisinflytandet enkelriktat från ARG+ till andra områden. Detta enkelriktade prisinflytande från ARG+ kan inte sägas öka omfattningen av den geografiska marknaden inom ARG+. Ännu ett tecken på att ARG+ utgör en avgränsad geografisk marknad för eten är slutligen det faktum att man i de branschrapporter som ges ut av Chemical Market Associates Inc. (CMAI) publicerar ett särskilt referenspris för spotförsäljning *ex-ARG* i stället för försäljning cif som gäller för nordvästra Europa och Medelhavsområdet.

- (17) Man kan därför konstatera att den relevanta geografiska marknaden utgörs av rörledningssystemet för eten inom ARG+.

C) Förenlighet med den gemensamma marknaden

- (18) Den 10 juli 2001 mottog kommissionen en anmälan från Shell och DEA om ett avtal genom vilket Shell skulle få kontroll över DEA (ärende nr COMP/M.2389 – Shell/DEA). Denna transaktion kommer också att påverka marknaden för eten inom ARG+. En gemensam analys av denna marknad gjordes för de båda ärendena, vilken ligger till grund för detta beslut såväl som för det samtidiga beslutet i ärende M.2389 – Shell/DEA.

1. Marknadens nuvarande struktur

1.1 Marknaden för eten kännetecknas redan idag av en hög grad av koncentration

- (19) Precis som i kommissionens tidigare beslut⁸ beräknas och beaktas i detta ärende parternas och övriga marknadsaktörers marknadsandelar endast med avseende på den öppna marknaden. Den öppna marknaden omfattar försäljning till utomstående parter och inbegriper inte produktionsvolymerna som används internt inom samma koncern för att framställa produkter i senare förädlingsled (för internt bruk).
- (20) Dessutom kan etenleverantörernas marknadsandelar liksom volymerna på den öppna marknaden i princip beräknas på nettobas i fråga om försäljning och köp inom ARG+. Om en producent samtidigt både säljer och köper på den öppna marknaden är det lämpligt att slå samman försäljning och inköp till en nettoposition som antingen nettoköpare eller nettosäljare. Kommissionens undersökningar visar att byten (swaps) mellan producenter, såväl som försäljning och köp på spotmarknaden under samma år i huvudsak sker av praktiska skäl och inte i syfte att bedriva en systematisk och storskalig löpande försäljning. Vidare återspeglar inte byten det deltagande företagens oberoende marknadsinflytande och kan inte jämföras med försäljning. För företaget Erdölchemies särskilda situation, se punkt 30.
- (21) Import från området utanför ARG+ som genomförs av producenter som är anslutna till ARG+ redovisas på samma sätt som etenproduktion inom ARG+, antingen den levereras av ett och samma bolag eller bolagsgrupp eller köps in utifrån. Det är olämpligt att behandla import till ARG+ som köp inom ARG+ (eftersom det skulle minska importörens nettoförsäljning och marknadsandel). Löpande import är inte lätt

⁸ Se ärende IV/M.361 – Nesté/Statoil.

tillgänglig för alla etenkonsumenter inom ARG+. Vidare sker storskalig import vanligen inte genom byten eller av andra praktiska skäl utan effekter på marknaden. Genom import kan man därför uppnå en betydande marknadsställning, och om importen räknas av från försäljningen på den öppna marknaden skulle detta leda till en klart snedvriden bild av det enskilda företagets marknadsandel. Enligt parternas inlagor står importen dessutom för en del av den totala volymen eten på marknaden inom ARG+. I konsekvensens namn måste marknadsandelar som härrör från denna import tillskrivas det företag som säljer importerat eten inom upptagningsområdet ARG+.

- (22) Mot denna bakgrund uppgick marknadsandelar och kapacitet för etensäljare på den öppna marknaden inom ARG+ samt utomstående parts import under 2000 till följande:

Etensäljare	Andel av den öppna marknaden	Kapacitet i kiloton
Veba	[25–35]*	[900–1000]*
DEA	[10–20]*	[400–500]*
Shell	[10–20]*	[900–1000]*
BP/Erdölchemie	0.0	[900–1000]*
BASF	[10–20]*	[1300–1400]*
Atofina	[5–15]*	[700–800]*
Exxon	[5–15]*	[400–500]*
Utomstående parts import	[0–10]*	

Tabell 1: Marknadsandelar

- (23) I allmänhet kan man dela in etenleverantörerna inom ARG+ i följande tre grupper:
- (i) Leverantörer som inte är vertikalt integrerade i senare produktionsled, och som säljer hela sin etenproduktion på den öppna marknaden.
 - (ii) Etenproducenter som är vertikalt integrerade i senare produktionsled, och som delvis använder sin etenproduktion internt och delvis säljer den på den öppna marknaden.
 - (iii) Etenproducenter som är vertikalt integrerade i senare produktionsled, och som använder hela sin etenproduktion internt.
- (24) Veba Oel anses av marknaden tillhöra den första gruppen (ingen vertikal integration i senare led och försäljning av hela produktionen). Dess båda krackningsanläggningar i Gelsenkirchen har en kapacitet på cirka [900–1000]* kiloton per år (ktpa). Företaget utnyttjade hela sin produktionskapacitet och sålde hela produktionen på den öppna marknaden under 2000 (även 1998–1999). Det är den överlägset största aktören på marknaden inom ARG+ med en marknadsandel på cirka [25–35]* %.

- (25) Den andra marknadsaktören som hör till den första gruppen är DEA. Inom ARG+ har DEA två krackningsanläggningar i Wesseling med en produktionskapacitet för eten på [400–500]* kiloton per år som utnyttjades [kraftigt]* under 2000. Hela produktionen såldes på öppna marknaden, vilket också var fallet under 1998 och 1999⁹. DEA:s marknadsandel ligger kring [10–20]* %. Det kan inte hävdas att DEA bara har en kund, CPO, som man försörjt sedan 1970-talet och att DEA:s marknadsandel sålunda inte korrekt återspeglar dess marknadsställning. CPO är dock i sig varken en konsument eller en oberoende handlare. Företaget förmedlar leveranser till Basell, Clariant, Celanese, Vinnolit och Vintron. [...]*. De olika avtalen är ett resultat av avyttringen av de tidigare medlemmarna i koncernen Hoechst för vilka ekonomiska leveranser hade säkrats vid tillfället. CPO:s kontrakt med sina kunder är begränsade till löptiden för CPO:s leveransavtal med DEA och (Veba). Dessutom förmedlas [en stor del]* av CPO:s efterfrågan till Basell, ett samriskföretag mellan Shell och BASF, som båda är nettoförsäljare på den öppna marknaden. Basell har idag en egen krackningsanläggning och kan förmodas kunna handla upp sitt återstående behov till fördelaktiga villkor från sina moderföretag. Mot denna bakgrund uttryckte CPO självt att man inte förväntade sig kunna fortsätta sin verksamhet i dess nuvarande form efter att leveransavtalen med DEA och Veba löpt ut.
- (26) Sammanfattningsvis stod därför de båda aktörerna DEA och Veba för [en betydande andel]* av den totala volymen på den öppna marknaden inom upptagningsområdet ARG+ under 2000.
- (27) Shell anses av marknaden tillhöra den andra gruppen. Shell äger en krackningsanläggning för eten i Moerdijk, Nederländerna, som är ansluten till ARG genom en egen rörledning. Shell hävdar att företaget är en nettoköpare av eten eftersom efterfrågan från dess samriskföretag Basell (som man kontrollerar och äger tillsammans med BASF) måste betraktas som internt bruk. Detta argument kan dock godtas. Som ett självständigt fungerande samriskföretag i den mening som avses i koncentrationsförordningen är Basell upprättat som en oberoende ekonomisk enhet som endast initialt kommer att köpa mindre delar av sitt etenbehov från moderföretagen¹⁰. Eftersom det åtminstone på medellång sikt står Basell fritt att välja etenleverantör kan dess nuvarande efterfrågan inte inbegripas i beräkningen av Shells nettobalans i fråga om eten. Denna bedömning stämmer överens med marknads uppfattning att Shell är en betydande aktör på den öppna marknaden för eten inom ARG+. Till Shells produktion inom ARG+ skall läggas dess import till ARG+. Enligt denna beräkning uppgick Shells marknadsandel under 2000 till [10–20]* %.
- (28) Denna siffra kan vara en underskattning av Shells faktiska marknadspotential. Under 2000 ökades kapaciteten hos Shells krackningsanläggning för eten i Moerdijk från [600–700]* kiloton till [800–900]* kiloton. Utbyggnaden av krackningsanläggningens kapacitet, som inte återspeglades i Shells marknadsandel under 2000, kommer att stärka företagets marknadsställning i framtiden och öka dess marknadsandel jämfört med dess nuvarande nivå.

⁹ Även om DEA i en begränsad omfattning var vertikalt integrerat i senare led genom att producera etenderivat fram till början av 2001 var hela företagets produktion inom ARG tillgänglig på marknaden. Denna verksamhet låg utanför ARG i Heide/Brunsbüttel och levererades sålunda inte genom ARG.

¹⁰ Se ärende COMP/M.1751 – Shell/BASF/JV Project Nicole, 29.3.2001.

- (29) Andra aktörer som hör till den andra gruppen är BASF med en andel av den öppna marknaden på [10–20 %]*, Atofina med en betydligt mindre marknadsandel på cirka [5–15 %]* och Exxon med en marknadsandel på [5–15 %]*. Exxons andel grundar sig i hög grad på dess import till ARG från dess produktionsanläggningar för eten i Förenade kungariket. Återstående marknadsandel avser import som görs av utomstående part.
- (30) BP tillhör den tredje gruppen vad gäller dess nettobalans i fråga om eten då företaget förbrukar hela sin etenproduktion internt, även om man beaktar dess betydande import under 2000. Detta gäller även efter att företaget fick ensam kontroll över Erdölchemie in april 2001. Erdölchemie förser dock fortfarande kunder med eten på grundval av långsiktiga kontrakt. Även om Erdölchemies försäljning av eten enligt kommissionens marknadsundersökning minskar (från [...] under 2000 till förväntade [...] under 2001) ger Erdölchemies försäljning ändå BP marknadsinformation från en säljares synvinkel.
- (31) Andra aktörer som hör till den tredje gruppen är DOW, DSM och Basell, som använder hela sin etenproduktion (mätt som nettobalans) internt, och de köper ytterligare eten på marknaden.
- (32) Utöver dessa etenkonsumenter som själva producerar eten finns det också självständiga icke-integrerade konsumenter såsom Sasol, Celanese, Solvay/Solvin, LVM, Ineos och Borealis, som är helt beroende av leveranser från andra etenproducenter för sina behov av eten inom ARG+.

1.2 Som de enda icke-integrerade leverantörerna är DEA och Veba de viktigaste prissättarna på etenmarknaden och spelar därför en avgörande roll för marknadens funktion

- (33) De allra flesta etenleveranserna grundar sig på långsiktiga kontrakt mellan leverantörer och konsumenter. I allmänhet finns det tre olika typer av kontrakt bedömt efter prissättningssystem.
- (34) För det första hänvisar stora leverantörer ofta i sina långsiktiga kontrakt till ett kontraktsenligt baspris, som sedan justeras med enskilda rabatter. Medan den enskilda rabatten fastställs för kontraktets hela löptid förhandlas det kontraktsenliga baspriset om mellan parterna varje kvartal. En stor del av dessa kontrakt inbegriper reservklausuler där det anges att parterna skall använda det referenspris som publiceras i ICIS-LOR:s rapport om de inte når en överenskommelse i sina förhandlingar.
- (35) För det andra finns det kontrakt för framför allt mindre volymer där det inte föreskrivs några prissättningar varje kvartal, utan hänvisas till det publicerade referenspriset, som också justeras med en enskild rabatt som fastställs för kontraktets hela löptid. Det pris som faktiskt skall betalas varierar automatiskt beroende på hur det publicerade referenspriset varierar. Det pris som skall betalas enligt dessa kontraktstyper följer därför priset för den första typen av kontrakt.
- (36) För att fastställa detta publicerade referenspris rapporterar de flesta stora marknadsaktörer (som använder kontrakt av den första typen) med en minsta volym som skall säljas på marknaden på 200 kiloton sina avtalspriser (exklusive rapporter) som de kommit överens om i de kvartalsvisa enskilda förhandlingarna till organisationer såsom ICIS-LOR eller CMAI, som publicerar priser. Andra parter som också måste förhandla fram priser antingen följer eller avviker från detta pris, och dessa uppgifter rapporteras och

publiceras. Efter att vissa avtal har slutits till samma pris betraktas detta som det vedertagna avtalspriset för ett visst kvartal och publiceras av ICIS som det officiella referenspriset *North Western European Contract Price* (NWECP). Om det inte finns något sådant allmänt vedertaget referenspris publiceras ett viktat genomsnitt som officiellt referenspris. Till följd av detta justeras alla andra kontrakt där man hänvisar till detta pris utan ytterligare omförhandlingar.

- (37) På grund av denna prissättningsmekanism påverkar stora handelsvolymen inte bara enskilda avtal, utan också den allmänna prisnivån på etenmarknaden. Veba och DEA är de största säljarna på den öppna marknaden och har med sina volymer därför redan en viktig roll i ovan beskrivna prissättningsmekanism. Denna roll understryks särskilt av att Veba och DEA är de enda leverantörerna som inte är vertikalt integrerade i senare produktionsled för eten. Följaktligen betraktas de priser som dessa aktörer fastställer som helt oberoende av snedvridande intressen på marknaderna i senare led och internt bruk, utan anses grunda sig enbart på objektiva aspekter på etenmarknaden såsom råvarukostnader, balans mellan utbud och efterfrågan, marginaler och så vidare. Även om kontrakt med andra leverantörer också har rapporterats var alla marknadsaktörer som svarat på kommissionens frågeformulär överens om att Veba och DEA är prissättare på etenmarknaden inom ARG, och på så sätt säkrar ett pris som grundar sig på utbud och efterfrågan, och som accepteras allmänt på marknaden.
- (38) Parterna hävdar att Vebas och DEA:s betydelse för prissättningsmekanismen och marknadsfunktion av följande skäl ofta överskattas: DEA har bara ett leveransavtal med en kund. Det var delvis vertikalt integrerat i senare produktionsled för eten fram till april 2001, vilket även gäller Veba fram till 1998, utan att detta påverkade deras roll som oberoende prissättare. Flera andra leverantörer har tidigare bidragit till att fastställa ICIS pris, och parter som inte är anslutna till rörledningen ARG+ kan också fastställa ICIS priser. Det finns dessutom andra mekanismer som kan ersätta ICIS pris som referens.
- (39) Kommissionen instämmer inte i dessa argument. Läget för DEA:s enda kund beskrivs närmare i punkt 123 nedan. DEA och Veba hade tidigare en begränsad verksamhet i senare produktionsled, och detta ändrade inte det faktum att de betraktades som oberoende leverantörer. DEA:s viktigaste anläggningar för etenderivat låg utanför ARG+, och DEA levererade inte ens eten till de av företagets derivatanläggningar som låg inom ARG+. Hela produktionen från företagets etenproduktionsanläggning inom ARG+ såldes på den öppna marknaden även då DEA hade viss verksamhet i senare led. Dessutom stod DEA:s tidigare interna användning av eten bara för en [liten del]* av den totala produktionen, och återstående [...] % såldes på den öppna marknaden, som också stod i centrum för företagets verksamhet. För Vebas del uppskattas andelen tidigare internt bruk till 25–50 % av företagets produktion. Större delen av produktionen såldes därför på den öppna marknaden. Dessutom avyttrade Veba hela sin verksamhet i senare led 1998 och har därför redan under en avsevärd tid sålt hela sin produktion som en oberoende säljare på den öppna marknaden.
- (40) När det gäller andra aktörers inflytande på prissättningsmekanismen uppger marknadsaktörerna att ICIS kvartalsvisa referenspris under de senaste fem åren vid mindre än tio tillfällen grundat sig på andra kontrakt än dem som inbegriper DEA och Veba (och då särskilt CPO). Det framgår också att leverantörer utanför ARG+ aldrig legat till grund för ICIS referenspris. Detta beror på att ARG+ utgör det enda området med tillräckligt många etenproducenter och eten kunder för att möjliggöra samspel mellan utbud och efterfrågan, medan det på de flesta andra produktionsplatser i Västeuropa bara finns en leverantör och ett fåtal kunder som är sammankopplade med rörledningar utan

att de kan välja sina avtalsparter. Även om det kan finnas andra prissättningsystem än ICIS referenspris utgör sådana hänvisningar till råvarukostnad eller arrangemang för att dela marginaler inte en lika korrekt återspeglning av förhållandena på etenmarknaden och skulle därför mindre sannolikt användas av marknadsaktörerna.

- (41) För det tredje finns det formelbaserade kontrakt, där man vanligtvis beaktar leverantörernas kostnader, råvarupriser, stordriftsfördelar i krackningsverksamheten och marginaler inom framställningen av etenderivat. Det förekommer inga regelbundna prisförhandlingar eftersom priserna beror på objektiva uppgifter som bearbetas enligt formeln. Denna kontraktstyp används främst i situationer där tidigare integrerade produktionsanläggningar som hör till en koncern avyttrades och produktionsanläggningen för etenderivat i senare led såldes till en utomstående part. Av den totala volym som bjuds på den öppna marknaden tycks denna typ av kontrakt stå för [en liten del]*.

2. Kollektiv dominans

- (42) Kommissionen anser att den föreslagna koncentrationen, om transaktionen mellan Shell och DEA genomförs, kommer att medföra att två nya enheterna får en kollektiv dominans på etenmarknaden inom ARG+. I tidigare ärenden som rör kollektiv dominans har kommissionen hänvisat till följande aspekter för att slå fast huruvida det föreligger en kollektiv dominerande ställning¹¹: i) koncentration av utbudet, ii) produktens homogenitet, iii) jämförbara marknadsandelar, kostnader och intressen, iv) öppenhet i fråga om priser, v) vedergällningsmöjligheter, vi) stora hinder för marknadsinträde och avsaknad av potentiell konkurrens samt vii) oelastisk efterfrågan utan motvägande kundinflytande. Denna förteckning är inte bindande, och framför allt måste inte alla dessa förhållanden råda för att man skall kunna slå fast att det föreligger en kollektiv dominerande ställning. Den är inte heller uttömmande utan syftar enbart till att ge en uppsättning användbara indikatorer. Mot bakgrund av dessa faktorer måste detta ärende bedömas enligt följande.

2.1. Efter de föreslagna koncentrationerna kommer Shell och BP tillsammans att ha en marknadsandel på [55–65]* % och de kommer inte att ha några jämförbara konkurrenter

- (43) De båda transaktionernas mest uppenbara och viktigaste effekter på konkurrensen på den öppna marknaden för eten blir att DEA och Veba försvinner som oberoende konkurrenter och leverantörer utan vertikalt integrerad verksamhet på den öppna marknaden. Den viktigaste konsekvensen för marknadsstrukturen skulle bestå i att de största säljarna på den öppna marknaden förlorar sitt oberoende, vilket särskilt förvärras av det faktum att de sammanslagna enheterna inte skulle kunna fylla DEA:s och Vebas nuvarande funktion som oberoende prissättare på etenmarknaden inom ARG+ och att ingen annan oberoende etenproducent utan intressen i senare produktionsled skulle finnas kvar inom ARG+.
- (44) Efter de föreslagna sammanslagningarna skulle marknadsandelarna för etensäljarna inom ARG+ uppgå till följande:

Etensäljare	Marknadsandel i

¹¹ Se till exempel ärende IV/M.1383 – Exxon/Mobil, 29.9.1999.

	%
BP/Veba	[25–35]*
Shell/DEA	[25–35]*
BASF	[10–20]*
Exxon	[5–15]*
Atofina	[5–15]*

Tabell 2: Marknadsandelar efter sammanslagningarna

- (45) Shell och BP skulle beräkningsmässigt få en samlad marknadsandel på [55–65]* % (Shell/DEA [25–35]* % och BP/Veba [25–35]* %). Läget i ett scenario efter sammanslagningarna skulle inte ändras nämnvärt om BP:s ytterligare nettoefterfrågan skulle vägas mot Vebas överskott enligt en nettoberäkning. I ett sådant scenario skulle de båda enheterna (även om den öppna marknaden minskas med BP:s nettounderskott) få en samlad marknadsandel på [55–65]* % (Shell/DEA [25–35]* % och BP/Veba [25–35]* %). Om man tillämpar nettoberäkningen direkt på situationen i den omedelbara framtiden så blir resultatet en mycket försiktig framställning av BP/Vebas marknadsställning, eftersom Vebas försäljning på marknaden inte kommer att minska omedelbart efter att sammanslagningen har fullbordats, vilket också var fallet i ärendet Erdölchemie.
- (46) Den ökade marknadsandelen innebär också ett ökat marknadsinflytande för Shell/DEA och BP/Veba som en följd av de båda transaktionerna. Eftersom DEA:s och Vebas etenproduktion för närvarande helt går till den öppna marknaden skulle marknadsandelarna också motsvara Shell/DEA:s och BP/E.ON:s respektive marknadsinflytande på den öppna marknaden. Det ökade marknadsinflytandet skulle till och med överträffa själva ökningen av marknadsandelar eftersom DEA och Veba har varit särskilt viktiga på marknaden på grund av deras roll som etenproducenter utan intressen i senare produktionsled och som oberoende prissättare. Transaktionerna skulle därför inte bara leda till rent formella ändringar av marknadsandelarna, utan också avsevärt påverka marknadsstrukturen.
- (47) De båda nya enheternas andelar av produktionskapaciteten för eten inom ARG+ skulle uppgå till [10–20]* % för Shell/DEA (med en kapacitet på [1300–1500]* kiloton per år) respektive cirka [15–25]* % för BP/Veba (med en kapacitet på [1800–2000]* kiloton per år). Övriga producenters andelar skulle uppgå till [10–20]* % för BASF, [5–15]* % för Atofina och [2–7]* % för Exxon. De båda nya enheterna skulle bli de största etenproducenterna inom ARG+.
- (48) Förutom de två nya enheterna skulle bara följande tre nettosäljare av eten finnas kvar inom ARG+: BASF, Atofina och Exxon. Enligt kommissionens marknadsundersökning säljer inte DOW eten inom ARG+. Samtliga dessa etenleverantörer är – på samma sätt som de kombinerade enheterna, om än inte nödvändigtvis för samma produkter – vertikalt integrerade i senare produktionsled och har samma incitament när det gäller att leverera eten till kunder med vilka alla dessa företag konkurrerar i senare led på marknaden för etenderivat.

- (49) Parterna hävdar utifrån kommissionens beräkning av marknadsandelar att transaktionen mellan BP och E.ON inte skulle leda till någon horisontell överlappning och sålunda inte öka de båda parternas samlade marknadsinflytande. För det första bör det noteras att även om det enligt nettosiffrorna inte förekommer någon horisontell överlappning, så är BP (främst genom Erdölchemie) en aktiv säljare på marknaden och att de båda enheterna BP:s och Vebas försäljning kombineras, vilket resulterar i en ökning av deras totala försäljning, flexibilitet och marknadsinformation. Detta är av betydelse för konkurrensen. För det andra kommer de båda aktörernas produktionskapacitet genom transaktionen att kombineras, vilket resulterar i den största produktionsenheten för eten inom ARG. Detta förstärker också de nya enheternas inflytande på marknaden för eten och har därför stor betydelse för bedömningen ur konkurrenshänseende. För att på ett adekvat sätt bedöma de båda sammanslagningarnas effekter på konkurrensen måste man slutligen beakta deras inverkan på den övergripande strukturen när det gäller utbudssituationen på marknaden inom ARG. De båda sammanslagningarna innebär att de enda oberoende säljarna på den öppna marknaden för eten försvinner genom att Veba och DEA helt integreras i internationella företag som är fullständigt vertikalt integrerade och har stora intressen på marknaden för derivat. Det är denna strukturella förändring – till vilken sammanslagningen av BP och Veba bidrar lika mycket – som leder till ett konkurrensläge på marknaden som i slutändan innebär att det uppstår en kollektiv dominans.
- (50) Den tredje största konkurrenten skulle bli BASF med en betydligt mindre marknadsandel ([10–20 %]* under 2000). Det finns en mycket stark strukturell koppling mellan BASF och Shell genom samriskföretaget Basell, till vilket BASF och Shell har förlagt alla sina intressen i fråga om polypropen och polyeten. De gemensamma intressena i Basell ger BASF incitament att inte stödja konkurrenter i senare produktionsled för polyeten med fördelaktigt prissatt eten (såsom beskrivs för Shell i punkt 74 nedan) och minskar sålunda företaget incitament att konkurrera aktivt med Shell och BP genom prissänkningar på etenmarknaden inom ARG+. Dessutom är BASF också verksamt i senare produktionsled, till exempel för etenoxid och monoetylenglykol. På så sätt får företaget också incitament att inte konkurrera med de båda nya enheterna på etenmarknadens tidigare led såsom beskrivs för Shell och BP nedan (punkt 74). Man kan således förvänta sig att BASF kommer att följa de båda nya marknadsledarna snarare än att ta på sig rollen som "frifräsare".
- (51) Medan de båda sammanslagna enheterna också skulle vara verksamma i tidigare led är BASF inte vertikalt integrerat i raffineringsledet, och har därför inte tillgång till nafta för sina ångkrackningsanläggningar från egna källor. Parterna hävdar att detta inte innebär någon avgörande nackdel eftersom det finns gott om nafta på marknaden. Även om detta må vara sant för BASF:s krackningsanläggningar i Antwerpen tycks det inte gälla krackningsanläggningarna i Ludwigshafen. Denna kostnadsnackdel gäller inte bara den nödvändiga transporten av nafta till dessa krackningsanläggningar; BASF är också beroende av en viss mängd nafta genom rörledningen Rhein-Main Rohrleitungstransport (nedan kallad RMR), en rörledning för flera olika produkter från regionen Amsterdam – Rotterdam – Antwerpen (ARA) till området Frankfurt/Ludwigshafen i Tyskland. [...] För transport genom RMR-ledningen är BASF beroende av aktieägarna i denna rörledning, nämligen BP, Veba och framför allt Shell. Dessa faktorer begränsar kraftigt BASF:s möjligheter och incitament att utöva pristryck på de båda sammanslagna enheterna på etenmarknaden inom ARG+.

- (52) Efter sammanslagningen skulle Atofinas marknadsandel uppgå till [5–15]* %. Denna begränsade andel av den öppna marknaden liksom Atofinas avsaknad av [...] innebär att Atofina inte har ett tillräckligt marknadsinflytande för att öka konkurrenstrycket på de två sammanslagna enheterna, och dess incitament att konkurrera aktivt med BP och Shell begränsas av dess stora intressen i senare produktionsled.
- (53) Exxons produktionskapacitet för eten inom ARG+ begränsas av dess minoritetsandel på 35 % i samriskföretaget Fina Olefins Antwerp (FAO) i Antwerpen. Dess försäljning till utomstående part är till stor del beroende av dess import, och företagets marknadsandel är med [5–15]* % mycket mindre än de sammanslagna enheternas. Samriskföretaget FAO:s kapacitet utnyttjades [kraftigt]* under 2000, och enligt kommissionens marknadsundersökning finns det tecken på att Exxon är [...]*. Dessutom begränsas dess incitament att erbjuda producenter av etenderivat eten till fördelaktiga priser också av dess egna stora produktion av etenderivat. Exxon kan därför förmodas följa de två marknadsledarnas strategi och kan inte utöva ett tillräckligt konkurrenstryck på parterna i de båda sammanslagningarna, och har inte heller några incitament att göra detta.

2.2. De två nya marknadsledande företagen har en gynnad ställning i en viktig infrastruktur

2.2.1 BP/Veba kommer att ha en privilegierad tillgång till ARG:s rörledning och ett starkt inflytande på ARG:s företagsstruktur

- (54) ARG-ledningens betydelse som enda ekonomiska transportsätt för eten inom området har redan beskrivits ovan (punkterna 16 och 17). Inom ARG transporteras inte eten på något annat sätt. Produktens tillgänglighet och konkurrensen mellan olika leverantörer som är anslutna till denna rörledning när det gäller att leverera eten till sina kunder hänger därför i mycket på att de har tillgång till denna rörledning på konkurrensmässiga villkor. Etenleverantörerna återfinns framför allt i rörledningsnätets västra och östra ändar. Utan möjligheten till ekonomiska transporter genom ARG-ledningen skulle dessa producenters förmåga och incitament att konkurrera om kontrakt inom hela ARG begränsas, och därmed begränsa kundernas valmöjligheter och möjligheter att få eten till konkurrensmässiga priser. Samma sak gäller konkurrenstrycket från importerat eten. Alla importterminaler som möjliggör import av eten från havsgående fartyg ligger vid Nordsjökusten. Därför är importerat eten inte lättillgängligt för kunder framför allt i den östra delen av ARG, och kan inte användas som en begränsning för ARG-leverantörer utan tillgång till transport på ARG-ledningen till låga priser.
- (55) Den sammanslagna enheten BP/Veba Oels ställning på etenmarknaden inom ARG kommer att få stöd genom enhetens ökade andel i Aethylen-Rohrleitungs-Gesellschaft mbh & Co. KG (nedan kallat ARG-företaget) – det företag som äger huvudnätet inom ARG. I dagsläget fördelar sig aktiekapitalet i ARG-företaget enligt följande:

Aktieägare	Kapitalandel
BP (inkl. Erdölchemie)	33,33 %
Veba (E.ON)	16,66 %
Degussa (E.ON)	16,66 %

Bayer	16,66 %
DSM	16,66 %

Tabell 3: Ägarförhållanden inom ARG-företaget

- (56) BP/Veba är aktieägare i ARG-företaget [...]*
- (57) Dessutom skulle BP/Veba få ett betydande inflytande över ARG-företagets affärspolicy, särskilt [...]*, genom enhetens samlade aktiekapital. Enligt ARG-företagets stadgar krävs enhällighet i beslut av avgörande betydelse såsom [...]*. [Särskild majoritet]* krävs för [strategiska beslut]*.
- (58) Efter sammanslagningen kommer BP/Veba tillsammans att äga 50 % av kapitalet, vilket innebär att man kan blockera alla beslut som kräver [särskild majoritet]*. Enheten skulle därför kunna blockera framför allt [...]*. BP/Veba skulle sålunda kunna utöva ett betydande inflytande över [strategiska beslut]*.
- (59) Fram till juli 2001 fanns det dessutom tre verkställande direktörer, av vilka aktieägarna i DSM, Veba och Erdölchemie (BP) utsett en var. Denna situation kommer att ändras officiellt i slutet av 2001 då man inför ett system med en externt rekryterad verkställande direktör, som därmed inte utses direkt av enskilda aktieägare. Det finns redan delbolagsbeslut och aktieägarna förväntas komma överens om detta nya system i slutet av 2001. Som ett första led i genomförandet av denna förändring har man sedan juli 2001 bara haft en tillförordnad verkställande direktör för företaget ARG. [...]* Med sin möjlighet att blockera beslut kommer BP/Veba att kunna [påverka utnämningen av en verkställande direktör]**.
- (60) Parterna hävdar att BP redan före sammanslagningen med Veba hade en minoritet som kunde blockera beslut som krävde [särskild majoritet]* och att transaktionen därför inte skulle medföra någon nämnvärd förändring när det gäller ARG-företaget. Sammanslagningen kommer dock helt att ändra BP:s intressen i rörledningens användning liksom i att utnyttja de rättigheter företaget har genom sitt aktieinnehav i ARG-företaget. BP är för närvarande nettköpare av eten inom ARG+ och har ett intresse av att ge utomstående part tillgång till ARG för att främja ett gott utbud av eten. Företaget utgjorde en motvikt till E.ON, som kontrollerade aktierna i Veba – den största nettosäljaren – och Degussa, för varje strategi som E.ON-koncernen antog för ARG-företaget. BP var å andra sidan i sig utsatt för E.ON:s blockeringsmöjligheter av en jämförbar styrka, som BP var tvunget att beakta i varje strategi för ARG-företaget. Efter sammanslagningen kommer BP/Veba att bli den starkaste etensäljaren inom ARG+. Företaget kommer därför inte längre att vara intresserat av att stödja och försvara etenköparnas intressen inom ARG-företaget, nämligen öppen tillgång till låga priser för leverantörer och konsumenter. Framför allt kan BP/Veba använda sin andel i företaget för att ge [...]* möjlighet att blockera beslut. Dessutom kommer BP/Veba att bli den enda aktieägaren med möjlighet att blockera beslut utan motvikt från någon annan jämbördig aktieägare. Detta ger den nya enheten en särskilt stark ställning.
- (61) Det kan därför konstateras att BP/Veba kommer att få [...]* och ett avsevärt inflytande över ARG:s rörledningsnät, som utgör den väsentliga infrastrukturen på dagens etenmarknad.

- (62) BP/Vebas ställning när det gäller infrastrukturen kommer att förstärkas ytterligare genom att man äger eller har inflytande över anslutningsrör. Veba äger den rörledning som ansluter vissa etenkonsumenter [inom Rhen/Ruhr-området]* till ARG:s rörledningsnät via Vebas krackningsanläggning i Gelsenkirchen¹². Leveranserna till dessa konsumenter, som står för en betydande del av den totala försäljningen på den öppna marknaden, är helt beroende av att man har tillgång till denna rörledning. Eftersom ingen av de konsumenter som är anslutna via denna rörledning är vertikalt integrerade är de helt beroende av leveranser från utomstående part på den öppna marknaden. Vebas konkurrenter måste ha Vebas godkännande för att få använda rörledningen för eventuella leveranser. Detta ger Veba en betydande kontroll över dessa konsumenters val av leverantörer och över det konkurrenstryck som alternativa leverantörer kan utöva.

2.2.2 Shell/DEA kommer att få privilegierad tillgång till infrastrukturen för import och kontroll över viktiga anslutande rörledningar

- (63) På grund av extremt höga investeringskostnader är marknadsaktörerna överens om att man på kort och medellång sikt måste utesluta varje inträde för en helt ny leverantör på etenmarknaden inom ARG som grundar sig på en ny krackningsanläggning. Ytterligare kapacitet kan bara väntas om man eliminerar flaskhalsar inom befintliga producenters anläggningar, vilket inte innebär någon ny oberoende konkurrerande kraft på marknaden. Import utgör därför den enda ytterligare oberoende källan till etenleveranser som kan begränsa de nuvarande leverantörernas ställning på marknaden. Importerad eten kan bara pumpas in i ARG genom befintliga importterminaler. Dessa kan därför betraktas som en kontrollerad flaskhals som ger ett betydande inflytande över konkurrensen på etenmarknaden inom ARG+.
- (64) Shell äger för närvarande en av de fem importterminalerna för eten som är anslutna till ARG¹³, vilket ger Shell/DEA:s starka ställning på marknaden ett avsevärt stöd. För det första innebär detta att Shell/DEA kan importera ytterligare volymer till ARG och därmed reagera på obalanser mellan utbud och efterfrågan till följd av driftstopp i krackningsanläggningarna och efterfrågefuktuationer på ett flexibelt sätt. Shell/DEA kommer att kunna anpassa sig till marknadsfluktuationer genom att fortfarande ha en konstant hög nyttjandegrad inom sina krackningsanläggningar, vilket är av central betydelse för en ekonomisk produktion av eten. Denna flexibilitet gör det möjligt för Shell/DEA att ta in ytterligare volymer på marknaden även då produktionsanläggningarna inom ARG utnyttjas fullt ut.
- (65) Genom sin terminal kommer Shell/DEA för det andra att få kontroll över utomstående etenkonsumenters tillgång till denna terminal och därmed över deras möjligheter att få tillgång till konkurrenskraftiga etenkällor utanför ARG. Genom den kapacitet som ges till utomstående part och sina avgifter och villkor för att använda terminalen kommer Shell/DEA i hög grad att kunna påverka de volymer som utomstående part kan få tillgång till genom import samt de villkor på vilka denna import kan ske. Man kan sålunda göra import olönsam genom höga terminalkostnader och kapacitetsbegränsningar.

¹² Ledningen ägs för närvarande av Ruhr Oel GmbH (ROG), ett samriskföretag som till lika delar ägs av Veba och det venezuelanska oljeföretaget PdVSA. [...]*

¹³ De andra ägs av Exxon, FAO (ett samriskföretag som till 65 % ägas av Atofina och till 35 % av Exxon), BASF samt Dow.

- (66) Det har hävdats att detta innehav av en terminal inte innebär att Shell/DEA åtnjuter en privilegierad ställning. Shells terminal är bara en av fem som är anslutna till ARG, vilket skulle innebära att det finns gott om alternativ för utomstående part som vill ha importkapacitet. Det finns i nuläget tillräckligt med reservkapacitet vid Shells terminal som inte används för Shells egna behov och som ställs till utomstående parts förfogande på konkurrenskraftiga villkor.
- (67) Även om det finns andra importterminaler ägs dock samtliga dessa av etenproducenter, vilket innebär att det inte finns någon oberoende terminal- och lagerägare som inte har egna intressen inom produktion och distribution av eten. Alla terminalägare har därför samma intressen när det gäller deras egen etenverksamhet och har inget större intresse av att ge utomstående konkurrenter importkapacitet. Framför allt tycks Exxons egen terminal utnyttjas helt av företag självt i dess egenskap av största etenimportör, vilket innebär att utomstående parts tillgång till importterminaler är begränsat till övriga fyra terminaler. Även om Shell i nuläget ger utomstående part tillgång till sin terminal handlar det om begränsade volymer. Utomstående parts import genom terminalen i Moerdijk uppgick bara till [10–80]* kiloton under 2000 (som var ett toppår på grund av driftstopp i ARG:s krackningsanläggningar) och till [5–75]* kiloton under 1999. Under samma period importerade Shell [flera]* gånger större volymer. Den begränsade kapacitet som finns tillgänglig för utomstående part beror också på att terminalägaren vill ha ett stort manöverutrymme i fråga om terminalens kapacitet för sina egna behov av flexibilitet, vilka beskrivs ovan (punkt 15). Under 2000 ökade till exempel Shell sin import via Moerdijk [kraftigt]* på grund av ökade importbehov då dess krackningsanläggning i Moerdijk var stängd för utbyggnad. Det kan därför konstateras att innehav av en importterminal utgör en viktig tillgång för en etenproducent inom ARG som avsevärt stärker ägarens konkurrenskraft inom ARG.
- (68) Dessutom äger Shell en rörledning mellan ARG:s huvudledning, företagets krackningsanläggning och hamnterminal i Moerdijk samt platser nära Rotterdam. Rotterdams hamnmyndighet planerar att ansluta Rotterdam till ARG:s huvudledning genom [...]*, vilket kommer att förstärka Shell/DEA:s marknadsinformation och inflytande på etenmarknaden. I motsatt riktning ger denna rörledning Shell tillgång till Antwerpenområdet med dess många etenkonsumenter utan att företaget måste använda ARG:s huvudledning.

2.3 Eten är en homogen produkt med låg innovationsgrad på en mogen marknad

- (69) Eten som transporteras på ARG:s rörledningsnät är föremål för en gemensam bindande specifikation och det finns därför inga kvalitetsskillnader mellan de olika leverantörerna. Det har inte gjorts några större framsteg inom forskning och utveckling de senaste 20 åren.
- (70) Parterna hävdar att etenmarknaden inte är homogen, eftersom de olika kontrakten inte är homogena även om produkten i sig är det. Dessa kontrakt skiljer sig avsevärt i fråga om volymer, varaktighet och prissättningsmekanism, och tillåter därför inte något samordnat uppträdande i detta avseende. För det första måste det noteras att distributionsvillkoren är liknande [...]* på grund av rörledningarnas betydelse som enda sätt att transportera eten. För det andra tycks skillnader i avtalad volym och varaktighet inte utgöra någon betydande skillnad som utesluter underförstådd samordning. Samma sak gäller skillnader i prissättningsystem. I de allra flesta kontrakt om leverans av eten hänvisas till ett kvartalsvist avtalspris eller direkt till

olika publicerade referenspriser, med en begränsad rabatt. Skillnader kan noteras när det gäller huruvida prissättningssystemen grundar sig på stordriftsfördelar i krackningsanläggningen, delade marginaler eller någon annan kostnadsrelaterad formel. Dessa kontrakt är dock av begränsad betydelse när det gäller den totala öppna försäljningen på ARG-marknaden. Man kan dessutom förvänta sig att då kontrakt av denna typ löper ut så kan prissättningssystemet, som återspeglar upplösningen av tidigare intern verksamhet inom en koncern, förändras till en av de båda andra kontraktstyperna. Dessutom saknar formelbaserade kontrakt inte helt kopplingar till marknadspriset eftersom de möjliggör förhandlade rabatter från de priser som följer av formeln och i vissa fall innehåller hänvisningar till publicerade priser som högsta eller lägsta pris (se även punkt 41 ovan).

- (71) Marknaden för eten är mogen med en tillväxt som är kopplad till den ekonomiska tillväxten och en uppskattad grundläggande tillväxt på 2,5 %.

2.4. Det finns stora likheter mellan Shell och BP i fråga om marknadsandelar, kapacitet och kostnader

- (72) De sammanslagna enheterna BP/Veba och Shell/DEA kommer att få likvärdiga marknadsandelar i storleksordningen [25–35]* % vardera. Efter transaktionerna kommer de båda enheternas företagsstrukturer att anpassas eftersom båda är vertikalt integrerade i både tidigare led i form av råvaruproduktion och senare led i form av produktion av etenderivat. De är också etenproducenter som har tillgång till den största krackningskapaciteten inom upptagningsområdet ARG+. Även om deras krackningsanläggningar inte är exakt lika stora, ligger deras totala kapacitet i samma storleksordning ([1300–1500]* respektive [1800–2000]* kiloton), och de har den största och näst största produktionskapaciteten som är ansluten till ARG+. Dessa likheter i företags- och produktionsstruktur innebär att deras affärsverksamheter inom ARG+ skulle få liknande kostnadsstrukturer.
- (73) Parterna hävdar att kostnaderna inte är symmetriska eftersom produktionskostnaderna varierar avsevärt mellan de olika krackningsanläggningarna och transportkostnaderna är olika från leverantör till leverantör och från kund till kund beroende på var de finns i förhållande till varandra. Även om olika krackningsanläggningar – framför allt beroende på kapacitet – varierar i effektivitet och därmed i produktionskostnader är den totala variationen begränsad. Enligt olika branschkonsulter uppgår den totala skillnaden i produktionskostnader mellan den mest och den minst ekonomiska anläggningen till mindre än 25 %. [...]*. Dessutom måste man beakta att Shell/DEA:s krackningsanläggningar befinner sig i vardera änden av denna möjliga variation (en krackningsanläggning på [...]* kiloton och två relativt små på [...]*, medan BP/Veba har fyra homogena krackningsanläggningar på cirka [...]*. Eftersom produktionskostnaderna är nära kopplade till krackningsanläggningens kapacitet kan man följaktligen anta att de totala genomsnittliga produktionskostnaderna för de båda enheterna ligger inom ett tillräckligt likartat intervall. Dessutom ligger DEA:s, BP:s och Vebas respektive små krackningsanläggningar på samma plats och möjliggör sålunda att man genom samordning uppnår stordriftsfördelar i fråga om leveranser och logistik på råvaruområdet. Slutligen är det faktum att transportkostnaderna kan variera för varje given kombination av leverantör och konsument en allmän företeelse på de flesta marknader där fysiska produkter levereras. Det finns inga indikationer på att de båda nya enheterna skulle uppvisa några grundläggande skillnader när det gäller transportkostnader. BP/Vebas fördel i form av lägre kostnader och ett privilegierat tillgång till rörledningen genom sitt aktieinnehav i ARG-företaget motvägs av att

Shell/DEA efter sammanslagningen skulle få tillgång till produktionsanläggningar i båda ändarna av ARG och därför har vissa möjligheter att undvika transporter på långa avstånd inom ARG.

2.5 Båda grupperna är vertikalt integrerade på ett likartat sätt och har därför likartade intressen i tidigare marknadsled för eten

- (74) Eten är en grundläggande råvara för ett antal produkter i senare produktionsled. BP och Shell är – i motsats till dagens situation för DEA och Veba – vertikalt integrerade i senare produktionsled för etenderivat, vilket också skulle gälla övriga etenleverantörer efter sammanslagningen. På grund av deras vertikala integration skulle de samlade enheterna Shell/DEA och BP/Veba få samma incitament när det gäller att sälja eten till producenter av etenderivat, särskilt till producenter i senare led som saknar eller bara har en begränsad intern etenproduktion. Denna försäljning kan ge parterna i transaktionerna incitament att höja priserna på eten för att försämra konkurrenskraften hos konkurrenter på området etenderivat. Eftersom flertalet prisformler i kontrakten om etenleveranser är kopplade till publicerade referenspriser skulle en sådan prishöjning inte bara beröra de sammanslagna enheternas avtalsparter, utan också kunna innebära högre marknadspriser i allmänhet. Dessutom tillämpas det publicerade referenspriset NWECP, som fastställs enbart på grundval av ARG+, även på etenförsäljning utanför ARG+. En ökning av etenpriset inom ARG+ kan därför medföra en prisökning utanför ARG+.
- (75) Likheten hos de båda sammanslagna enheternas incitament innebär inte att de nödvändigtvis måste vara verksamma inom samma senare produktionsled. Sådana incitament finns redan genom det faktum att de delvis verkar på samma marknader i senare led som etenkonsumenter och derivatproducenter anslutna till ARG+, och delvis även direkta etenkunder till parterna i de båda transaktionerna. Dessa incitament kan särskilt göras gällande för (olika former av) polyeten, etenoxid/derivat av etenoxid och etanol.

2.5.1 Polyeten

- (76) Cirka 55 % av den eten som produceras inom ARG+ används för att producera olika typer av polyeten (cirka 9 % används för polyeten med låg densitet ('LDPE'), cirka 23 % för polyeten med linjär låg densitet ('LLDPE') och 23 % för polyeten med hög densitet ('HDPE')). 42 % av Västeuropas LDPE-kapacitet, cirka 34 % av dess LLDPE-kapacitet och cirka 46 % av dess HDPE-kapacitet finns inom ARG+. Kostnaderna för eten utgör 67 % av priset på HDPE.
- (77) I kommissionens tidigare beslut¹⁴ definierade den marknaden som 1) för HDPE: individuell och antingen som 2) för C4 LLDPE, C6 LLDPE och LDPE: gemensam eller som 3) för C4 LLDPE och C6 LLDPE: gemensam och 4) för LDPE: individuell. För att bedöma incitamenten för parterna i transaktionerna när det gäller utbudet av eten räcker det att begränsa analysen till tre huvudfamiljerna av polyeten: LDPE, HDPE och LLDPE (definierad som C4 LLDPE och C6 LLDPE).
- (78) Shell verkar på marknaden för polyeten genom sitt samriskföretag Basell, som Shell kontrollerar tillsammans med BASF. Basell producerar LDPE, HDPE och LLDPE, delvis på de olika produktionsanläggningar som är anslutna till ARG och delvis

¹⁴ Se ärende COMP/M.1671 – DOW Chemical/Union Carbide, EGT L 245, 14.9.2001, s. 1–25.

utanför ARG, framför allt i Västeuropa. Basells marknadsandelar på den västeuropeiska marknaden för polyeten uppgår i storleksordningen [15–25]* % för LDPE, LLDPE och HDPE.

- (79) BP producerar också alla tre polyetentyperna i Västeuropa. Dess marknadsandelar ligger på [mellan 5–15 %]* för LDPE och [10–20 %]* för LLDPE. Efter att den aktuella sammanslagningen av BP:s och Solvays produktion av HDPE och av deras säljverksamhet i Europa¹⁵ trädde i kraft har BP:s andel (inbegripet samriskföretaget) av marknaden för HDPE [nästan fördubblats]* i Västeuropa.
- (80) De viktigaste producenterna av polyeten i senare led som är anslutna till ARG+ och tillhör gruppen nettoköpare av eten är Borealis (som inte är vertikalt integrerat i produktionsledet för eten inom ARG+) och DSM (som till stor del förlitar sig till utomstående part för sina leveranser av eten inom ARG+, och vars produktionsanläggningar får direkta leveranser från parterna i transaktionerna). Borealis har i Västeuropa marknadsandelar på cirka [10–20]* % för LDPE, cirka [2–8]* % för LLDPE och [10–20]* % för HDPE. Delar av dessa volymer produceras vid Borealis polyetenanläggning som är ansluten till ARG+. DSM:s marknadsandelar uppgår till mellan [10–20 %]* för LDPE, LLDPE respektive HDPE. DSM är vertikalt integrerat endast vad gäller dess anläggning i Geleen, medan dess produktionsanläggning för polyeten i Tyskland, som producerar LLDPE och HDPE, får betydande volymer eten från den öppna marknaden. En annan polyetenproducent som är ansluten till ARG+ och inte är vertikalt integrerad inom detta område är Polimeri med en produktionsanläggning i Oberhausen.
- (81) Dessa företag skulle därför dels konkurrera direkt med Shells och BP:s verksamheter, dels vara beroende av etenleveranser från ARG+, antingen som företag som inte är vertikalt integrerade i tidigare produktionsled för eten eller som nettoköpare av eten inom ARG+. Dessa konkurrenter i senare led får [bland annat leveranser från parterna i transaktionerna]*. När det gäller dessa företag skulle de nya enheterna ha samma incitament att inte stödja sina direkta konkurrenter i senare produktionsled genom att leverera fördelaktigt prissatt eten. De kombinerade enheternas intressen liknar redan varandra även om Shell (genom Basell) i allmänhet har en något starkare ställning än BP på marknaderna för olika former av polyeten. Likheten i fråga om marknadsandelar och struktur har i mycket hög grad förstärkts genom samriskföretaget mellan Solvay och BP Chemicals på området HDPE, eftersom detta innebär nästan identiska marknadsandelar för Shell och BP på marknaden för HDPE. Bidraget från Solvays HDPE-anläggning inom ARG+ till samriskföretaget kan betraktas som en konsekvens av bristen på integration i tidigare produktionsled för eten på en marknad som redan nu är ganska koncentrerad.
- (82) Den starka ställning som parterna i transaktionerna har när det gäller att tillhandahålla eten till konkurrenter i senare produktionsled för polyeten förstärks av BP:s och Shells ställning på marknaden för linjära alfa-olefiner (LAO). Linjära alfa-olefiner, en annan etenprodukt i senare led för vilken man använder 3 % av den eten som produceras inom ARG+, är en nödvändig sampolymer för att producera HDPE. BP och Shell är de enda tillverkarna av linjära alfa-olefiner i Västeuropa med marknadsandelar på mellan 30 och 40 % under 2000 (återstående del avser import). Deras starka ställning på detta område ger BP och Shell ännu en fördel över konkurrenter i senare

¹⁵ Ärende COMP/M.2299 – BP Chemicals/Solvay/HDPE JV, 29.10.2001.

produktionsled för HDPE och förstärker likheten hos deras incitament när det gäller att tillhandahålla eten inom ARG+.

2.5.2 Etenoxid/Etenoxiderivat

- (83) Etenoxid är en kraftigt reaktiv etenprodukt i senare produktionsled, som framställs genom katalytisk oxidering av eten under hög temperatur och högt tryck. 15 % av det eten som produceras inom ARG+ används för att framställa etenoxid, och 73 % av Västeuropas kapacitet att framställa etenoxid och derivat av etenoxid är ansluten till ARG+. Cirka 70 % av de totala kostnaderna för att framställa etenoxid avser kostnaderna för eten. Efter BASF, som inte verkar på den öppna marknaden, är BP – inbegripet Erdölchemie – med en kapacitet på [400–500]* kiloton och Shell med en kapacitet på [300–400]* kiloton – de största producenterna av etenoxid i Västeuropa. Etenoxid används främst för att framställa etylenglykol (EG), som inbegriper monoetylglykol (MEG) (kostnaden för eten uppgår till cirka 63 % av de totala produktionskostnaderna) och biprodukterna dietylglykol och trietylglykol. Andra etenoxiderivat är etoxylater, etanolaminer, glykoletrar och alkoxylater (kostnaden för eten uppgår till cirka 63 % av de totala produktionskostnaderna). Det finns också en relativt liten öppen marknad för etenoxid i Västeuropa på [mindre än]* 1000 kiloton, vilket kan jämföras med en total kapacitet på cirka 2 600 kiloton i Västeuropa.
- (84) Shells och BP:s marknadsandelar på den öppna marknaden i Västeuropa uppgår till [25–35]* % (Shell) och [40–50]* % (BP inbegripet Erdölchemie). Nästföljande konkurrenter på den öppna marknaden för etenoxid är Ineos och Sasol med marknadsandelar i storleksordningen [5–15]* %. Båda företaget producerar etenoxid i anläggningar som är anslutna till ARG+. De är sålunda direkta konkurrenter till Shell och BP, och beroende av etenleveranser från ARG+.
- (85) Shell/DEA och BP/Veba framställer också MEG, vilken är den viktigaste produkten i produktionsledet efter etenoxid. Enligt kommissionens marknadsundersökning uppgår deras respektive marknadsandelar till cirka [5–15]* % på den öppna marknaden för MEG i Västeuropa, och de konkurrerar direkt med Ineos (med en marknadsandel på [15–25]* %), som framställer MEG i en anläggning inom ARG+ och bland annat får leveranser av parterna i transaktionerna. Samma situation gäller dietylglykol och trietylglykol efter som alla MEG-producenter framställer och säljer dessa petrokemiska produkter som biprodukter.
- (86) Enligt kommissionens undersökning verkar Shell och BP på marknaderna för derivat av etenoxid och konkurrerar här med etenkonsumenter som är anslutna till ARG och inte är vertikalt integrerade. Detta gäller till exempel försäljning av alkoxylater, där de konkurrerar med Ineos och Sasol, som har anslutit sina produktionsanläggningar till ARG+.

2.5.3 Etanol

- (87) Den andel av etenproduktionen inom ARG+ som används för etanol, en annan produkt i produktionsledet efter eten, är något mindre än de andelar som används för polyeten och etenoxid. BP producerar etanol och har en marknadsandel på cirka [35–45]* % av marknaden för syntetisk etanol i Västeuropa. Näst störst andel har Sasol med cirka [15–25]* %. Sasol framställer syntetisk etanol i en anläggning som är ansluten till ARG+. Det strukturella läget och motsvarande incitament skulle inte ändras om man såsom parterna förespråkar inbegriper etanol framställd av

jordbruksprodukter på en samlad etanolmarknad. Under dessa förhållanden skulle BP:s marknadsandel uppgå till cirka [10–20]* %.

2.5.4 Liknande grad av vertikal integration/liknande incitament: Parternas argument och slutsatser

- (88) Parterna hävdar att den vertikala integration som sammanslutningarna leder till inte skapar några incitament att höja priset på eten till men för konkurrenter i senare produktionsled. Enligt parterna förutsätter incitamenten och möjligheterna att med framgång höja rivalernas kostnader genom att höja priset på erforderliga insatsvaror följande: i) ett tillräckligt marknadsinflytande i tidigare produktionsled och ii) en betydande förskjutning av marknadsandelar till deras verksamhet i senare produktionsled genom att öka kostnaderna för konkurrenter i dessa led som inte är vertikalt integrerade. Enligt parterna måste förskjutningen av marknadsandelar i senare led innebära att man ökar sitt marknadsinflytande på marknaderna för derivat i dessa led så att priserna kan höjas på dessa marknader. Enligt parterna finns det inga nämnvärda incitament att öka kostnaderna för konkurrenter i senare led eftersom Shell/DEA och BP/Veba inte skulle ha så mycket att vinna på detta då sådana incitament bara uppstår i de senare marknadsled inom vilka de själva är verksamma och i fråga om volymer som levereras på den öppna marknaden inom ARG+.
- (89) För det första bör det klargöras att kommissionen inte har analyserat huruvida parterna efter sammanslagningen kommer att uppnå en dominerande ställning på marknaderna i senare produktionsled som skulle göra det möjligt för dem att höja priserna på marknaderna för etenderivat. Analysen av de båda enheternas kollektiva dominans på etenmarknaden avser den samordning av de sammanslagna enheternas incitament på etenmarknaden (i tidigare led) som följer av deras verksamhet på marknaden för etenderivat. Detta incitament innebär inte nödvändigtvis att de sammanslagna enheterna kommer att kunna höja priserna i senare marknadsled. Sådana incitament uppstår redan genom möjligheten att genomföra en strategi för att försämra konkurrenskraften för konkurrenter på marknaderna för etenderivat genom att öka deras kostnader för att anskaffa eten och sålunda pressa deras marginaler.
- (90) För det andra svarar ARG+ för 42 % av produktionskapaciteten för eten i Västeuropa och följaktligen för en stor del av produktionskapaciteten för etenderivat i Västeuropa. Konkurrenter till de sammanslagna enheterna i senare led som inte är vertikalt integrerade till produktionsledet för eten inom ARG+ har betydande andelar av marknaderna för etenderivat. Parterna hävdar att endast den andel av den öppna etenmarknaden som används för att framställa de olika produkterna i senare led och inte den totala volym av eten som används inom ARG+ för att framställa dessa produkter (dvs. inbegripet interna volymer) kan beaktas. Även om man gör så skulle de sammanslagna enheterna ändå dela incitamentet att försämra konkurrenskraften för sina konkurrenter i senare led. Enligt uppgifter från parterna används [35–40]* % av den eten som säljs på den öppna marknaden inom ARG+ för att framställa polyeten ([20–25]* % för HDPE, [10–15]* % för LDPE och [5–10]* % för LLDPE), medan ytterligare [10–15]* % används för att framställa etenoxid och [0–5]* % används för att framställa syntetisk etanol. Eftersom mer än [50]* % av den totala volym eten som säljs på den öppna marknaden används för att framställa produkter på marknader där parterna har betydande marknadsandelar har de sammanslagna enheterna incitament att försämra konkurrenskraften för sina konkurrenter i senare led, vilka är beroende av eten från den öppna marknaden. De produktionsanläggningar inom ARG+ där dessa konkurrenter använder eten från den öppna marknaden står också för en icke

försumbar del av kapaciteten i hela Västeuropa. Enligt uppgifter från parterna står dessa produktionsanläggningar – inom Västeuropa – för kapacitetsandelar på mellan [5–15]* % för olika former av polyeten (LDPE, HDPE och LLDPE), [15–20]* % för etenoxid (inbegripet volymer som används internt för att framställa derivat av etenoxid) och [20–25]* % för syntetisk etanol (se punkterna 76–78 för marknadsandelar i fråga om de olika produkterna i Västeuropa). Även enligt den metod som parterna föreslår skulle parterna sålunda befinna sig i en ställning där det skulle vara både genomförbart och rimligt att utöva tryck på sina konkurrenter i senare led i syfte att försämra deras förmåga att konkurrera aktivt.

- (91) Det faktum att situationen tycks skilja sig när det gäller andra produkter såsom 1,2-dikloretan/vinylkloridmonomer ändrar inte slutsatsen att BP och Shell är vertikalt integrerade i en liknande grad och har liknande incitament när det gäller att tillhandahålla eten till producenter inom ARG+.
- (92) Sammanfattningsvis har det för flera av etenprodukterna i senare led visats att de sammanslagna enheterna genom att Shell och BP har en liknande grad av vertikal integration skulle ha samma incitament när det gäller att tillhandahålla eten inom ARG+. En jämförelse av parternas och deras respektive konkurrenters marknadsandelar visar att de sammanslagna enheterna skulle ha en ställning där det skulle vara både möjligt och rimligt att utöva konkurrenstryck på sina konkurrenter i senare produktionsled i syfte att försvaga deras konkurrenspotential och erövra ytterligare marknadsandelar på lång sikt. Dessutom är det mycket sannolikt att ett sådant tryck skulle röna framgång.

2.6 Konkurrensituationen inom senare produktionsled för etenderivat begränsar inte de två enheternas möjligheter att införa en gemensam prisstrategi

- (93) Parterna hävdar att det finns en gräns för den potentiella höjningen av etenpriserna inom ARG+ eftersom flertalet av marknaderna för etenderivat kan anses omfatta hela Västeuropa och vissa av dem till och med kan anses vara globala. Av denna anledning skulle de producenter av etenderivat som är anslutna till ARG+ inte kunna överföra de ökade råvarukostnaderna till sina kunder då de är utsatta för konkurrens från producenter som har sina produktionsanläggningar utanför ARG+ och i synnerhet från import till Västeuropa. Parterna hävdar att detta i sin tur skulle begränsa etenproducenternas möjligheter att höja priset på eten inom ARG+.
- (94) Enligt kommissionens marknadsundersökning kan det vara så att producenter av etenderivat under vissa marknadsförhållanden inte kommer att kunna överföra den ökade råvarukostnaden till sina kunder på grund av den konkurrens de utsätts för från producenter utanför ARG+ och import av de olika etenderivaten. En sådan begränsning av möjligheterna att höja etenpriserna ändrar dock inte de sammanslagna enheternas allmänna incitament eftersom de – även om etenpriserna inte kan höjas över en viss gräns – skulle ha samma incitament att höja priserna upp till denna gräns, erövra vinstmarginaller från producenter av etenderivat i senare led och försvaga deras konkurrenskraft i förhållande till de egna produktionsanläggningarna för etenderivat.

2.7 Konkurrensen mellan de två nya enheterna riskerar att upphöra genom en underförstådd fördelning av kontrakt

- (95) Mot bakgrund av den kontraktsmässiga och geografiska situationen på etenmarknaden inom ARG finns det ett tydligt och lätthanterligt sätt för de båda nya enheterna att

underförstått dela upp marknaden sinsemellan efter de två närbesläktade kriterierna i) kontinuitet i långsiktiga kontrakt och ii) geografisk närhet.

- (96) Lejonparten av etenleveranserna grundar sig på långsiktiga kontrakt, och spotmarknaden är obetydlig inom ARG+. Såsom beskrivs närmare nedan (punkterna 102–105) är marknaden mycket öppen vad gäller enskilda kontrakt och volymer samt de referenspriser som tillämpas. Produktionskapaciteten offentliggörs i branschtidningar såsom CMAI, de olika derivatanläggningarnas produktionsvolymer och motsvarande etenbehov är kända, och infrastrukturägarna kan också ta reda på enskilda kunders faktiska produktion.
- (97) Kommissionens marknadsundersökning visar att transportkostnaderna inom ARG:s huvudledningar är en icke försumbar faktor. Av denna anledning sluts kontrakt i första hand mellan etenproducenter och etenkonsumenter som befinner sig i varandras närhet. Dessa nära förbindelser stöds ofta av att de levererade kvantiteterna transporteras genom förlängningar av ARG:s rörledningsnät som ägs av privata intressen/producenten i syfte att sänka de transportkostnader som är förknippade med att använda ARG:s huvudledningar. Denna fördelning av leveransavtal mellan de etenproducenter som befinner sig nära köparen kan också tillämpas på nya kunder. En sådan strategi underlättas avsevärt av marknads struktur efter sammanslagningarna. Medan köpare inom området Gelsenkirchen/Köln hittills har förlagt sina inköp till de två leverantörerna Veba (som har en krackningsanläggning i Gelsenkirchen) och BP (med Erdölchemies krackningsanläggning i Köln), kommer BP/Veba efter sammanslagningen att få total kontroll över leveranserna till dessa kunder och delvis leverera deras behov genom rörledningar som ägs eller kontrolleras av den sammanslagna enheten. DEA levererar för sin del huvudsakligen till Wesselingområdet och anläggningar längre söderut i Tyskland som är direktanslutna till företagets produktionsanläggning i Wesseling genom en anslutningsledning, medan Shell har anslutningar till anläggningar i Rotterdam från sin krackningsanläggning och hamnterminal i Moerdijk.
- (98) För att undanröja eventuella tvivel förkastar kommissionen argumentet att situationen efter sammanslagningen inte skulle skilja sig från den nuvarande situationen.
- (99) Det faktum att konkurrensen om vissa kunder redan är begränsad av geografiska skäl och på grund av kontraktens varaktighet innebär inte att denna situation inte kommer att förvärras. Det råder i nuläget en viss konkurrens om kontrakt inom hela ARG, och även för långsiktiga kontrakt byts faktiskt leverantörer. [...]*. Flera aktörer och utomstående parter uppgav under utfrågningen att de beaktar leverantörer och kunder inom hela ARG, och inte bara dem som befinner sig nära deras anläggningar. Dessutom nämnde utomstående parter som till exempel BASF att de fått eller förlorat ett betydande antal kontrakt under senare år. Det är förvisso sant att Shells och DEA:s produktionsanläggningar befinner sig i ARG:s respektive ändar. Detta hindrar emellertid inte att de skulle bli konkurrenter för alla kontrakt inom hela ARG+ efter att DEA:s kontrakt med CPO har löpt ut. Dessutom innebär möjligheterna till byteshandel att leverantörer kan nå kunder längre bort utan att ådra sig stora transportkostnader. Det råder därför i nuläget fortfarande en betydande grad av konkurrens om både kontrakt som löper ut och nya kontrakt inom hela ARG, vilken kan och skulle elimineras.
- (100) Dessutom måste man utöver en underförstådd fördelning av kontrakt som påverkar konkurrensen om nya kontrakt förvänta sig att det kommer att ske en underförstådd

samordning av duopolinnehavarnas uppträdande när det gäller förhandlingarna med deras nuvarande kunder om kvartalsvisa kontraktspriser. På grund av de likartade incitamenten att inte förstärka konkurrenskraften hos konkurrenter i senare produktionsled genom att leverera billigt eten är det osannolikt att det kommer att finnas några incitament att sänka priserna i syfte att upprätthålla nominella volymer.

- (101) Det är därför troligt att marknaden underförstått kommer att delas upp på grundval av de mekanismer som beskrivs ovan.

2.8 Marknaden för eten är tillräckligt öppen för att möjliggöra samordning mellan de två nya marknadsledarna

- (102) Parterna hävdar att marknaden inte är tillräckligt öppen. Även om de allra flesta kontrakt innehåller en hänvisning till ICIS publicerade kvartalsvisa kontraktspris är de priser som faktiskt betalas hemliga eftersom de enskilda rabatterna på det kontraktsevenliga baspriset inte lämnas ut.
- (103) Kommissionen anser ändå att etenmarknaden inom ARG+ är tillräckligt öppen för att möjliggöra en underförstådd samordning och att konkurrensen mellan de två nya marknadsledarna upphör. Även om de exakta villkoren i enskilda kontrakt inte är tillgängliga råder en hög grad av öppenhet i fråga om pristendenser och avtalsparter. Kommissionens invändningar rör framför allt oron att de två nya enheterna inte kommer att konkurrera aktivt om varandras kunder, med vilka förbindelserna framför allt grundar sig på långsiktiga kontrakt, och att de därför skulle börja dela upp marknaden på grundval av kontinuitet och geografisk närhet. För denna typ av underförstådd uppdelning av marknaden krävs inga detaljerade uppgifter om enskilda kontrakt. Flera utomstående parter bekräftar att det mycket begränsade antalet marknadsaktörer gör det möjligt att genom publicerade uppgifter tillsammans med allmän marknadsinformation avgöra huruvida en kund bytt leverantör och vem som vann det nya kontraktet.
- (104) På samma sätt skulle alla eventuella initiativ att sänka priserna i de kvartalsvisa prisförhandlingarna upphöra. Prisrapporteringsorgan publicerar kvartals- eller veckovis referenspriser för både försäljning på spotmarknaden och mer långsiktig försäljning. Dessa priser återspeglar på ett nära sätt resultatet av enskilda förhandlingar och tillämpas i flertalet kontrakt. Dessutom rapporterar till exempel ICIS-LOR i sina veckovisa marknadsöversikter enskilda förhandlingar som – på grund av den mycket koncentrerade öppna marknaden och det begränsade antalet aktörer – gör det möjligt för erfarna marknadsaktörer att till och med identifiera de enskilda parterna i ett kontrakt. I ICIS-LOR:s rapporter från föregående år publicerades följande avsnitt: "En stor tysk producent och en större kund i Tyskland har enats om ett pris på 705 euro – en höjning med mer än 20 euro/mt jämfört med tredje kvartalet¹⁶. Kontrakten gäller stora volymer och inbegriper traditionella prissättare." "Denna vecka noterades ytterligare stöd för det kontraktspris på 640 euro FD som en tysk producent och en kund i Benelux/Med ursprungligen enades om i förra veckan." "Det kom idag nyheter om ett avtal i Tyskland mellan flera stora aktörer om en sänkning av priset för första kvartalet med 40 euro/mt till 665 euro FD." "En tysk producent uppgav att den hade erbjudit alla sina kunder en sänkning på 30 euro/mt, men att dessa sent i fredags ännu inte hade antagit detta bud."

¹⁶ Det vill säga det publicerade kontraktspriset för tredje kvartalet.

Marknadsaktörerna förklarade att denna information lätt kan tolkas på ett sätt som avslöjar parterna till kontraktet i fråga. Mot bakgrund av att denna typ av information finns tillgänglig för alla marknadsaktörer är konkurrenternas verksamhet och pristendenserna på etenmarknaden öppna.

- (105) Det bör också noteras att den underförstådda samordningen och den upphörande konkurrensen mellan aktörerna inte kräver full insyn i alla kontraktsvillkor. För att övervaka huruvida den andra koncernen följer den allmänna pristendensen och den underförstådda överenskommelsen att inte konkurrera genom prissänkningar tycks det räcka med de uppgifter som ICIS publicerar. Parterna hävdar att om ICIS pris- och rapporteringssystem skulle "missbrukas" av parterna genom att de samordnar sina prissättningsstrategier och kontraktsparterna ansåg att om systemet inte längre återspeglar marknadsförhållandena, så skulle det helt enkelt inte användas och sålunda försvinna som en insynsfaktor. Lejonparten av kontrakten innehåller dock en hänvisning till ICIS pris och sluts på lång sikt. Eventuella förändringar av prispreferensen skulle bli möjliga först då kontraktet löper ut. För kontraktets löptid föreskrivs i kontrakten en eventuell ändring av hänvisningen till ICIS enbart i händelse att ICIS inte längre skulle publicera ett referenspris och inte bara för att detta pris inte längre skulle anses vara trovärdigt.

2.9. De två aktörerna har tillräckliga vedergällningsmöjligheter

- (106) Parterna hävdar att de inte har några trovärdiga och effektiva vedergällningsmöjligheter för att avskräcka den andra nya enheten från att avvika från prissättningen eller uppdelningen av marknaden. På grund av de långsiktiga kontraktsmässiga förbindelserna på etenmarknaden förekommer vedergällningsmöjligheter sällan och med en betydande eftersläpning i förhållande till avvikelsen. Enligt parterna skulle varje försök att svara med en aggressiv prissättning ge den som ligger bakom vedergällningsaktionen ett dyrbart kontrakt med låga eller inga marginaler under en lång tid, vilket inte står i proportion till den fördel som uppnås genom att avskräcka den rival som avvikit från marknadspraxis. Kostnaderna för denna vedergällningsaktion och den oproportionerligt svaga fördelen förstärks ytterligare av de höga transportkostnader som skulle uppstå om vedergällningen går ut på att rikta sig till en kund längre bort.
- (107) Kommissionen anser att de två kombinerade enheterna har tillräckliga vedergällningsmöjligheter för att avskräcka den andra enheten från att avvika från det parallella uppträdandet, både vad gäller den underförstådda fördelningen av kontrakt och upphörandet av eventuella initiativ att sänka priserna i de kvartalsvisa prisförhandlingarna.
- (108) Genom att detaljerade upplysningar om priser och förhandlingar publiceras öppet av ICIS och CMAI är insynen god i den andra partens prissättnings- och kontraktsverksamhet. Följaktligen är det möjligt för båda parterna att ingående övervaka huruvida den andra parten följer ett initiativ att höja priserna och mer allmänt att övervaka duopoluppträdandet enligt de kriterier som beskrivs i punkt 95 ovan.
- (109) Båda enheterna har tillräckliga volymer till sitt förfogande för att kunna konkurrera om den andres kunder. Förutom sin kapacitet inom ARG har Shell ett privilegierat tillgång till import utifrån genom sin importterminal. Dessutom kan Shell föra över kapacitet som används av utomstående part till sin egen import. Som etenproducent

har BP ett privilegierat tillgång till andra producenters importterminaler eftersom företaget kan erbjuda bytesavtal mellan Antwerpen-området och sina produktionsanläggningar i den östra delen av ARG. Dessutom planerar BP att öka kapaciteten på Erdölchemies krackningsanläggningar under 2001–2002.

- (110) Trots de vanligen långsiktiga kontrakten om etenleveranser finns det tillräckligt utrymme för en omedelbar reaktion på eventuella avvikelser från det parallella uppträdandet. Det finns många utestående kontrakt på marknaden som varierar i villkor och löper ut vid olika tillfällen. Förutom nya kontrakt med nya marknadsaktörer finns det därför ständigt kontrakt som löper ut eller skall förhandlas om, där en av de två nya ledarna aggressivt kan attackera den andre som vedergällning för en avvikelse från det parallella uppträdandet.
- (111) Rent allmänt kan nödvändigheten att det finns sofistikerade vedergällningsmöjligheter dessutom inte analyseras utan att man beaktar incitamenten och möjligheterna att avvika från ett visst uppträdande. Vedergällningsmöjligheten måste vara tillräckligt genomförbar och effektiv för att motväga sannolikheten och incitamenten för att en part skall avvika från det aktuella marknadsuppträdandet i varje enskilt fall. I detta fall gäller parternas argument om kontraktens långsiktiga karaktär även möjligheterna att avvika från det vedertagna uppträdandet. Vedergällningsmöjligheterna uppstår lika ofta som möjligheterna att avvika från det vedertagna uppträdandet, och är därför tillräckligt vanliga och effektiva. Om samspelet på marknaden såsom parterna hävdar är långsamt och ovanligt förekommande jämfört med andra marknader så är dessutom möjligheterna att avvika också det, vilket ökar sannolikheten för ett mönster att dela upp marknaden och stabiliteten hos detta mönster. Samma sak gäller kostnadsargumentet. Om parterna anser att vedergällningsåtgärder är kostsamma så är även kostnaderna för att vinna ett kontrakt genom att avvika från det vedertagna uppträdandet också mycket höga, vilket minskar sannolikheten för sådana avvikelser. Detta gäller särskilt mot bakgrund av den troliga uppdelningen av marknaden på grundval av kontinuitet och närhet mellan de två nya enheterna. Varje avvikelse från detta mönster skulle innebära att den avvikande enheten lämnar anbud på ett kontrakt som den andra konkurrenten har haft en lång tid och där denna har en konkurrensmässig fördel att leverera. Följaktligen skulle "avvikaren" få investera betydande belopp för att lämna anbud på detta kontrakt, där denne har mindre gynnsamma förutsättningar att leverera, vilket sålunda minskar dennes incitament att lämna ett sådant anbud.
- (112) Vedergällningsåtgärder är också möjliga i samband med de kvartalsvisa förhandlingarna om det kontraktsevenliga baspriset i långsiktiga kontrakt. I detta skede kan kunden inte byta leverantör, så det går inte att försöka vinna själva kontraktet. Genom de två nya enheternas starka inflytande på de publicerade priserna är det emellertid möjligt att vidta vedergällningsåtgärder genom att avtala om och publicera ett lägre kvartalsvist kontraktspris, vilket skulle resultera i ett betydande tryck på den andra parten att följa denna tendens eftersom dess kunder kommer att hänvisa till det lägre pris som den andra parten kommit överens om med sina kunder.
- (113) Dessutom kommer BP/Veba att kunna använda sitt inflytande över ARG-företaget som en avskräckande faktor gentemot Shell/DEA. Genom sin förmåga att blockera viktiga beslut om användningen av ARG:s rörledningsnät kan BP/Veba [...]*, vilket skulle skada Shell/DEA:s konkurrensställning. Shell är i nuläget en aktiv användare av ARG:s rörledningar och DEA måste betraktas som en potentiell användare efter att dess kontrakt med CPO löpt ut.

- (114) Å andra sidan kontrollerar Shell en av de importterminaler som är anslutna till ARG. [...] Shell/DEA kan sålunda reagera på eventuella avvikelser från BP/Vebas sida genom att begränsa tillgången till dess terminal och blockera den faktiska hanteringen av ankommande laster till BP/Veba, vilket omedelbart skulle påverka den sistnämndes marknadsställning.
- (115) Sammanfattningsvis står en rad vedergällningsmöjligheter till duopolinnehavarnas förfogande, vilka skulle kunna användas separat eller i olika kombinationer. De är tillräckliga för att övervaka, utstå och straffa varje avvikelse från ett underförstått parallellt uppträdande mellan de två nya enheterna.

2.10 Hindren för marknadsinträde är stora med tanke på de begränsade importmöjligheterna och kontrollen av erforderliga anläggningar

- (116) Det är inte troligt att importerat eten kommer att motväga de två nya enheternas marknadsställning. Under 2000 stod importen för cirka 15 % av den totala konsumtionen. Detta var ett toppår som berodde på oplanerade driftstopp i krackningsanläggningarna, och vanligtvis står importen för cirka 10 % av den totala efterfrågan (internt och på den öppna marknaden). En stor del av denna import avser producenter och konsumenter inom ARG som importerar råvara från egna produktionsanläggningar utanför ARG för internt bruk. Detta gäller till exempel Exxon, BP and Borealis. Etenimporten till ARG:s rörledning måste gå via en av de fem importterminalerna vid Nordsjökusten. Det finns inget annat ekonomiskt hållbart sätt att transportera eten till konsumenter som är anslutna till ARG:s rörledning. Samtliga fem importterminaler ägs av etenproducenter: Shell, BASF, Exxon, Atofina (genom FAO) och Dow. Det finns inga oberoende terminal- och lageroperatörer som kan erbjuda utomstående part kapacitet. Av den befintliga totala kapaciteten är bara en liten del tillgänglig för utomstående part, medan en majoritet av terminalernas kapacitet användes för ägarnas egen import. Av den totala volym som importerades via de enskilda terminalerna gick bara 10–20 % till utomstående part.
- (117) Den reservkapacitet som terminalägarna inte använder för egna behov är dessutom i första hand reserverad för byte med andra terminalägare. Genom dessa bytesavtal låter terminalägarna andra ägare använda sin terminal då flaskhalsar uppstår och får i sin tur rätt att använda den andres terminal om de själva inte har tillräcklig reservkapacitet för att hantera inkommande import. [...] På grund av dessa avtal minskas den kapacitet som finns tillgänglig för utomstående part ytterligare.
- (118) Dessutom används lagringsanläggningarna vid flertalet importterminaler i hög grad för att lagra ägarnas egen produktion vid närliggande krackningsanläggningar och bara i mindre omfattning för att lagra importerat material. Det finns tecken på att lagringskapaciteten inte byggs ut i motsvarande omfattning som produktionskapaciteten, vilket leder till att den kapacitet som finns tillgänglig för utomstående parts import tenderar att minska. Det finns däremot inga tecken på att terminalkapaciteten kommer att ökas nämnvärt inom en överskådlig framtid. Förutom den betydande kostnaden för en stor terminal, vilken uppskattas till cirka 30 miljoner euro, begränsar miljölagstiftningen en eventuell utbyggnad av ytterligare kapacitet längs kusten.
- (119) Dessutom uppger etenkonsumenter, särskilt de som inte är vertikalt integrerade i tidigare led och därför inte kan erbjuda produktbyte, att de genom sina avtal med terminalägarna inte befinner sig i en situation där de kan säkra sin efterfrågan på eten

genom import på långsiktiga grunder. Även om sådana kunder har terminalavtal kan de av avtalsmässiga och praktiska skäl inte sluta motsvarande långsiktiga leveransavtal. Praktiska problem kan uppstå framför allt på grund av i vilken ordning fartyg skall angöra terminalen och inspekteras. Rent kontraktsmässigt tycks det vara mycket vanligt att avtal med terminaler är kopplade till ett leveransavtal med terminalägaren och dess löptid, och att terminalen bara ställs till förfogande för en viss andel av den volym som levereras direkt av terminalägaren. Dessutom föreskrivs i sådana avtal ibland vissa rättigheter för terminalägarna som innebär att etenköparen måste förhandla med terminalägaren om direktleveranser i stället för att använda terminalen. Så även om denna typ av kund har slutit ett terminalavtal kan denne bara använda import i enskilda fall för volymer som köps på spotmarknaden. De flesta av etenkonsumenterna var eniga om att det inte är möjligt att importera betydande volymer eten till ARG på långsiktiga grunder. Import betraktas bara som en buffert för ytterligare volymer från spotmarknaden, och inte som ett alternativ för att täcka en stor del av den grundläggande efterfrågan.

(120) Utöver situationer med flaskhalsar i fråga om tillgången till terminalkapacitet är terminal- och transportkostnaderna ett annat betydande hinder för import. Transportkostnaderna har uppskattats till mellan 15–55 euro per ton från europeiska källor upp till 150 euro per ton från källor i Mellanöstern. Även om dessa transportkostnader enligt utomstående part delvis kan kompenseras med ett lägre inköpspris för eten från regioner med låga råvaru- och produktionskostnader är detta inte fallet med de ytterligare kostnader som är förknippade med att transportera denna import vidare från terminalen. Till fraktkostnaderna måste man lägga terminalavgifter [cirka 25–45 euro per ton]*. För konsumenter som inte befinner sig nära importterminalen måste man också beakta transportkostnaderna inom ARG:s rörledning, vilka kan uppgå till 70 euro per ton för de längsta sträckorna enligt ARG:s publicerade transportavgifter för utomstående part¹⁷. Många etenimportörer, inbegripet en av de största köparna på den öppna marknaden, anser att dessa kostnader är ett hinder och uppger att de inte betraktar import som ett ekonomiskt hållbart alternativ. Övriga konsumenter var eniga om att import förutom för mindre volymer som handlas på spotmarknaden inte var lönsam i en större skala.

(121) Det kan därför konstateras att importen inte kommer att kunna utöva ett tillräckligt konkurrenstryck på de två nya enheterna.

2.11 Man kan inte förvänta sig några större inbrytningar på marknaden genom utbyggnad av ny kapacitet

(122) Kapacitetsutnyttjandet inom etenproduktionen uppskattas till cirka 96 % i Västeuropa och till ännu mer inom ARG. Tillräckliga volymer för att utöva ett konkurrenstryck på marknaden kan på kort sikt därför bara uppstå genom att ny kapacitet byggs ut, och som inte absorberas för internt bruk utan ställs till förfogande på den öppna marknaden. Detta är dock inte fallet inom ARG.

(123) På grund av extremt höga investeringskostnader, som uppskattas till över [500]* miljoner euro för en ekonomiskt hållbar krackningsanläggning på [...]*, förefaller det osannolikt att en helt ny krackningsanläggning skulle byggas inom ARG

¹⁷ Utomstående part [...]* kan få [...]* rabatter på dessa siffror. [...]*

av antingen en ny marknadsaktör eller en befintlig leverantör. Parterna är överens om att en storskalig inbrytning inte kan förväntas inom en överskådlig framtid.

- (124) Parterna hävdar dock att det sker ständiga kapacitetsökningar och att flaskhalsar på befintliga anläggningar byggs bort, vilket skulle innebära ett betydande konkurrenstryck på marknaden. Enligt parterna skulle dessa kapacitetsökningar – även om en stor del av dem på medellång och lång sikt avser internt bruk – faktiskt begränsa befintliga leverantörers marknadsinflytande under fördröjningen mellan ökningen av etenproduktionen och motsvarande ökning av derivatproduktionen.
- (125) Att flaskhalsar på befintliga anläggningar byggs bort innebär inte att antalet leverantörer på marknaden ökar, och framför allt inte att någon ny oberoende aktör träder in på marknaden. Precis som parterna medger grundar sig etenförsörjningen dessutom i huvudsak på långsiktiga kontrakt. Volymer som finns på marknaden under en begränsad tid fram till dess att respektive leverantörs konsumtion i senare produktionsled ökar i motsvarande grad kan följaktligen inte anses utöva något konkurrenstryck med tanke på de sedvanliga långsiktiga leverantörsförbindelserna.
- (126) Den största förutsebara ökningen av den nuvarande kapaciteten uppgår till 600 kiloton vid Dows anläggning i Terneuzen, som planeras för slutet av 2001. Enligt kommissionens marknadsundersökning är dessa nya volymer avsedda för internt bruk i Dows derivatproduktion i senare led och det förväntas att [...]*. Det få övriga projekten föranleds också av en ökad intern efterfrågan inom respektive företag. Detta gäller de projekt som genomförs av nettoköpare [...]* såväl som de kapacitetsökningar som görs av integrerade producenter med en intern konsumtion [...]*. De sistnämnda projekten avser dessutom bara mindre volymer.
- (127) Eftersom en överväldigande majoritet av dessa nya volymer – åtminstone på medellång sikt – kommer att användas internt och inte säljas på den öppna marknaden kommer de planerade kapacitetsökningarna inte att motväga de sammanslagna enheternas gemensamma dominans. Dessutom genomför icke-integrerade producenter flera projekt som kommer att öka efterfrågan på eten, till exempel den nya anläggning för propenoxid/styrenmonomer i Rotterdam som Bayer kommer att driva genom ett samriskföretag med Lyondell, och som väntas tas i bruk under andra halvåret 2003¹⁸. Återstående kapacitetsökningar kommer därför att absorberas av nya anläggningar i senare produktionsled och lämpar sig inte för att i nämnvärd grad ändra konkurrensläget på marknaden på kort och medellång sikt.

2.12 Det motvägande kundinflytandet är otillräckligt

- (128) Det finns ett antal nettoköpare av eten som är anslutna till ARG:s rörledning. Efterfrågan från de fem största nettoköparna (Solvay, Borealis, Basell, Celanese och LVM) står för cirka [50–60]* % av den totala öppna marknaden. Gemensamma inköpsavtal är begränsade till CPO, som förhandlar fram etenleveranser för Celanese, Clariant och Basell, och Degussas hantering av Vestolits och Sasols behov. Degussas arrangemang kommer att upphöra [...]*. När det gäller CPO är de olika avtalen ett resultat av avyttringen av de tidigare medlemmarna i koncernen Hoechst, för vilka ekonomiskt fördelaktiga leveranser hade säkrats vid tillfället. CPO:s kontrakt med

¹⁸ Rotterdam hamnmyndighet bygger för närvarande en rörförbindelse från Rotterdam till ARG på grundval av Shells rörledning från Moerdijk, se artikeln *Investing in pipelines* i ACN/CMR/ECN, Port of Rotterdam supplement, september 2001, s. 21–22.

sina kunder [...]*. Dessutom avser nästan hälften av CPO:s efterfrågan [...]*. Basell har idag en egen krackningsanläggning och kan förmodas kunna handla upp sitt återstående behov till fördelaktiga villkor från sina moderföretag. Mot denna bakgrund uttryckte CPO självt att man inte förväntade sig kunna fortsätta sin verksamhet i dess nuvarande form efter att leveransavtalen med DEA och Veba löpt ut.

- (129) Parterna hävdar att etenkonsumenterna har en betydande flexibilitet i sin efterfrågan, medan etenleverantörerna tvingas sälja sina volymer på marknaden på grund av en begränsad lagringskapacitet för eten och kravet på ett högt kapacitetsutnyttjande till följd av stora investeringskostnader. Följaktligen kan etenkonsumenterna motstå eventuella prishöjningar genom att minska sina inköp, leverera kontrakterade derivat från sina lager och utöva ett betydande tryck på etenproducenterna att sälja sin produkt, som de ju inte kan lagra. Konsumenterna tycks dock inte befinna sig i en situation där de kan motväga de nya enheternas marknadsinflytande.
- (130) För det första drivs krackningsanläggningarna för eten inom ARG med ett extremt kapacitetsutnyttjande på 97 % och mer. Etenproducenterna tycks därför inte befinna sig i en situation där de lider av ett lågt kapacitetsutnyttjande och måste till varje pris upprätthålla befintliga nivåer för att undvika betydande förluster. Dessutom har etenkonsumenterna samma intresse som etenproducenterna att upprätthålla ett högt kapacitetsutnyttjande i sina produktionsanläggningar i syfte att minimera de genomsnittliga enhetskostnaderna. Derivatproducenterna bekräftar att deras anläggningar är utformade för att drivas med ett kapacitetsutnyttjande på 90 % eller mer för att vara lönsamma. Etenkonsumenterna åtnjuter därför inte en större flexibilitet än etenproducenterna i detta avseende. Dessutom har etenproducenterna faktisk en viss flexibilitet i sin produktion genom att de upprätthåller ett högt kapacitetsutnyttjande. Import utgör ett sätt att uppnå flexibilitet eftersom den kan minskas på kort sikt för att reagera på en minskad efterfrågan. Ett annat sätt är att använda tidsbyten (time swaps) som buffert för efterfrågefluktuationer. Det finns alltid några krackningsanläggningar som är avstängda på grund av planerat eller oplanerat underhållsarbete. Leverantörerna kan komma överens om att leverera till varandras kunder vid driftstopp i sin krackningsanläggning, samtidigt som de får tillbaka produkten längre fram på året.
- (131) För det andra tillåts i långsiktiga kontrakt i regel bara begränsade minskningar av de kontrakterade volymerna. I allmänhet tillämpas en variation inom ett intervall på cirka [...] i fråga om de volymer som faktiskt köps i förhållande till den volym som ursprungligen uppgavs i kontraktet, medan andra kontrakt innehåller särskilda klausuler som tillåter justeringar endast i exceptionella situationer. Etenkundernas möjligheter att bemöta prishöjningar genom att hota med en minskad efterfrågan är därför begränsade.
- (132) För det tredje skapar den påstådda större svårigheten att lagra eten jämfört med de etenderivat som etenkonsumenterna framställer inte en tillräcklig efterfrågefleksibilitet. Detta argument grundar sig på antagandet att etenkonsumenter skulle minska sin produktion och följaktligen sin efterfrågan på eten samtidigt som de fullföljer de leveranser som de avtalat med sina derivatkunder genom att utnyttja sina lager. Det finns dock flera argument som bestrider detta antagande. I allmänhet är det även för derivatproducenter kostsamt och oekonomiskt att hålla större lager än vad som krävs för den egna driften och som en buffert för fluktuationer i efterfrågan på derivat. Investeringar i stor ytterligare lagringskapacitet för att kunna reagera på eventuella

försök att höja priserna (när eller med hur mycket är inte känt) från etenproducenternas sida tycks därför inte vara ett hållbart och ekonomiskt alternativ för derivatproducenterna. För att motväga ett försök att höja det kvartalsvisa kontraktspriset i ett förhandlingsbart kontrakt måste man hålla lager för tre månader. Producenterna av etenderivat håller dock för närvarande vanligtvis lager för högst 30 dagar. Det skulle krävas ännu större lager för att motstå prishöjningar då man skall förhandla om ett långsiktigt kontrakt som löper i flera år. Dessutom kan derivatproducenterna inte förutse när etenproducenterna kommer att börja sina försök att höja priserna. Å andra sidan behöver de sina lager för sin egen drift som buffert för oväntade produktions- och efterfrågefluktuationer. Ett försök att höja priserna kan därför komma vid en tidpunkt när derivatproducenternas lager är små på grund av en oväntad efterfrågeökning eller ett oplanerat driftstopp. I en sådan situation är möjligheterna att sänka efterfrågan på eten och minska produktionen av derivat ännu mer begränsade. Det måste därför konstateras att incitamenten för och möjligheterna till en varaktig sänkning av efterfrågan är begränsade och därmed inte lämpar sig för att motväga ett försök att höja priserna.

2.13 Slutsats i frågan om kollektiv dominans

- (133) Det konstateras sålunda att de två föreslagna koncentrationerna skulle resultera i att de båda nya enheterna Shell/DEA och BP/E.ON får en kollektivt dominerande ställning på marknaden för tillhandahållande av eten inom ARG+ rörledningsnät.

3. Åtaganden

- (134) Den 28 november 2001 föreslog parterna i detta ärende och i ärende M.2389 – Shell/DEA vissa åtaganden för att undanröja de konkurrensproblem som kommissionen påtalat i sitt meddelande om invändningar av den 24 oktober 2001. Dessa åtaganden sammanfattas och bedöms i följande punkter.
- (135) Den fullständiga texten till parternas åtaganden återges i bilagorna.

3.1. Åtaganden som föreslagits av Shell/DEA

- (136) Shell DEA åtar sig att ge en eller flera användare tillgång till Shells terminalanläggningar i Moerdijk, Nederländerna, och till Ethyleen Pijpleiding Maatschappij BV:s (EPM) rörledning mellan Moerdijk och Lillo (Antwerpen) för en total samlad etenvolym på 250 000 ton per år. Villkoren för denna tillgång beskrivs i bifogade utkast till etenterminalavtal. Denna tillgång skulle medges från den 1 januari 2003 till åtminstone den 31 december 2012 på rättvisa och icke-diskriminerande villkor till en eller flera befintliga eller potentiella konkurrenter eller etenkunder inom ARG+. Man kommer att prioritera sådana konkurrenter och kunder som inte äger en terminal som är ansluten till ARG:s rörledning.

3.2. Åtaganden som föreslagits av BP/E.ON

- (137) BP och E.ON åtar sig att avyttra två av BP/Veba Oels tre aktieinnehav i ARG-företaget liksom alla aktier och rösträtter som är förknippade med dessa aktieinnehav till en lämplig oberoende köpare som kommissionen godkänner.
- (138) Fram till dess att aktieinnehavet i ARG har avyttrats åtar sig parterna att inte utöva sin blockerande minoritet i beslut som kräver [särskild]* majoritet. Parterna åtar sig att för två av sina aktieinnehav i ARG rösta enligt de övriga aktieinnehavarnas enhälliga beslut i

alla beslut som kräver [särskild]* majoritet. Så länge som E.ON har kvar ett kontrollerande inflytande i Degussa åtar sig parterna vidare att BP och/eller E.ON även för de rösträtter som är förknippade med BP/Veba Oels samtliga tre aktieinnehav skall rösta enligt de övriga aktieinnehavarnas enhälliga beslut i alla beslut som kräver [särskild]* majoritet.

- (139) BP/E.ON åtar sig att för [en etenkund]* garantera att eten som levereras genom ARG:s rörledning till Gelsenkirchen skall göras tillgängligt vid [denna kunds]* anläggning i händelse att leveransavtalet mellan [...]* skulle upphöra med verkan från [...]* eller senare. Denna garanti ställs oavsett från vilken källa [denna kund]* beslutar sig att köpa eten. Garantin gäller under en period på [...]* där [denna kund]* har option att förnya det för ytterligare en period på [...]*.

3.3. Bedömning

- (140) Det viktigaste konkurrensproblemet som kommissionen identifierat är att det faktum att två oberoende etenleverantörer försvinner från den öppna marknaden kommer att leda till en kollektiv dominerande ställning för de båda nya enheterna. Den underliggande infrastrukturen inom ARG+, nämligen importterminaler och rörledningar, är här en nyckelfaktor i två avseenden. Tillgången till och inflytandet över infrastrukturen förstärker de båda nya enheternas [...]* marknadsinflytande avsevärt. Infrastrukturen är en avgörande faktor för konkurrensen på den nuvarande etenmarknaden, och graden av konkurrens är kraftigt beroende av en öppen tillgång till infrastrukturen. De båda åtagandena skulle tillsammans ge och garantera en öppen tillgång till denna viktiga infrastruktur.
- (141) Genom att Shells importterminal öppnas för utomstående part för import av upp till 250 kiloton per år förstärks tillgången till eten från konkurrerande och oberoende källor avsevärt på marknaden inom ARG. Flera utomstående parter identifierade den bristfälliga tillgången till importterminaler på långsiktiga grunder, för betydande volymer och till konkurrenskraftiga priser som det största hindret för import. På grund av extremt höga investeringskostnader är det högst osannolikt att en helt ny leverantör skulle träda in på marknaden inom en överskådlig framtid, vilket innebär att import är den enda källan till ytterligare oberoende etenleveranser inom ARG+. De volymer som täcks av åtagandet är av en omfattning som räcker för att avsevärt begränsa de nya enheternas konkurrenspotential. 250 kiloton motsvarar den årliga kapaciteten hos en hel mindre krackningsanläggning såsom dem som drivs av DEA. Om kontrakt skulle undertecknas för hela denna volym och den kom att importeras skulle detta motsvara utbyggnad av en ny oberoende produktionsanläggning för eten inom ARG. Detta skulle motsvara en ökning av utomstående parts nuvarande import med nästan 400 %. De villkor som Shell föreslår möjliggör ett icke-diskriminerande, långsiktig tillgång till terminalen till konkurrenskraftiga priser, och kommer att prioritera aktörer som inte äger någon terminal eftersom de som gör det har tillgång till egna importanläggningar.
- (142) Det är mycket sannolikt att dessa volymer kommer att importeras eftersom flera utomstående parter uttryckt sin intresse för import på långsiktiga grunder, och tillräckliga etenvolymer finns tillgängliga framför allt från saudiarabiska källor.
- (143) Att avyttra importterminalen till en utomstående part, vilket i teorin helt skulle eliminera Shell/DEA:s kontroll över denna infrastruktur, tycks inte vara ett hållbart alternativ. För det första fungerar inte terminalen utan de lagringsanläggningar som

den är ansluten till. Dessa etentankar är i sig integrerade i krackningsanläggningarna och verksamheten vid dessa. En stor del av terminalens lager används därför för oförutsedda fluktuationer i fråga om produktionen vid och efterfrågan från krackningsanläggningarna.

- (144) För det andra skulle en öppen och icke-diskriminerande tillgång till terminalen bara garanteras av en köpare som inte själv producerar eten eller etenderivat, och sålunda inte har några egna affärsintressen i terminalen. Med tanke på den höga kostnaden för terminalen och kravet på betydande information om etenmarknaden för att kunna driva den med lönsamhet är det högst osannolikt att en sådan oberoende köpare står att finna.
- (145) BP/Vebas inflytande över ARG:s huvudrörledning genom dess aktieinnehav och blockerande röster i driftsföretaget utgör en annan faktor som begränsar den öppna tillgången till infrastrukturen och sålunda förstärker parternas marknadsinflytande. Dessutom begränsar dessa aktieinnehav den potentiella konkurrensen från andra leverantörer som saknar aktier i ARG-företaget. Genom att två av BP/E.ON:s totalt tre aktieinnehav avyttras kommer koncernens avgörande inflytande över inom ARG-företaget helt att elimineras. Efter denna avyttring kommer BP/Veba inte längre att ha några blockerande preferensaktier, och dess ställning kommer att försvagas till en nivå som är jämbördig med övriga aktieägares. Genom att nya aktieägare träder in i ARG-företaget kommer dessutom de olika intressen som representeras av företagets aktieägare att breddas och sålunda garantera att ARG:s rörledning är allmänt tillgänglig. BP/Vebas tillfälliga åtagande innebär att BP:s vetorätt i fråga om väsentliga beslut om [...] upphör omedelbart. Detta kommer att försvaga BP:s ställning till en nivå som motsvarar en vanlig aktieägares fram till dess att avyttringen har fullbordats och sålunda omedelbart undanröja de stora konkurrensproblem som är förknippade med BP/Vebas samlade aktieinnehav i ARG-företaget. Åtagandet undanröjer också eventuella konkurrensproblem som är förknippade med Degussas aktieinnehav. Degussa hör till E.ON-koncernen och ingår inte i de aktuella transaktionerna.
- (146) Förutom att eliminera BP/Vebas starka fotfäste inom infrastrukturen som en faktor som förstärker koncernens marknadsinflytande skulle återupprättandet av ARG som ett allmänt tillgängligt nät få två större konsekvenser som avsevärt förbättrar konkurrensläget inom ARG-området och sålunda motväga de nya enheternas marknadsställning. För det första kommer det att förstärka konkurrensen mellan befintliga leverantörer inom ARG. En öppen tillgång till rörledningen till konkurrenskraftiga kostnader skulle göra det möjligt för befintliga leverantörer att konkurrera aktivt om kunder inom hela ARG-området, öka kundernas valmöjligheter mellan leverantörer och undanröja de två nya enheternas möjligheter att dela upp kunder enligt de kriterier som anges i punkt 95 ovan. För det andra – vilket är lika viktigt – kan Shells åtagande att öppna importinfrastrukturen bara få fulla effekter på konkurrensen om man ser till att de ytterligare volymer som härrör från oberoende källor utanför ARG kan transporteras på ekonomiskt hållbara villkor till platser inom hela ARG, inbegripet till dess östra delar.
- (147) BP/Vebas åtagande att ge tillgång till leveranser inom ARG för eten kunder som finns på [en plats inom Rhen/Ruhr-området]* (för närvarande [...]*) eliminerar de kvarvarande flaskhalsarna inom infrastruktur som kontrolleras av BP/Veba. Detta eliminerar varje möjlighet att BP/Veba fortsätter att skyddas från konkurrens från alternativa ARG-leverantörer i fråga om dessa kunder. BP/Veba kommer inte längre

att kunna skära av dessa kunder från ARG genom att neka dem tillgång till den egna rörledning som förbinder dessa kunder med ARG. Detta möjliggör konkurrens på lika villkor även om dessa köpare och kommer att undanröja ett annat instrument som skulle göra det lättare att underförstått dela upp marknaden mellan de två nya enheterna. Det finns inga andra anslutningsledningar inom ARG+ som kontrolleras av de framtida duopolinnehavarna, och som skulle kunna användas för att skära av etenkunder från konkurrenskraftiga leveranser inom ARG.

3.4 Slutsats

- (148) Det konstateras att de åtaganden som parterna föreslår tillsammans skulle undanröja en av de viktigaste grunderna för deras marknadsinflytande. De möjliggör ett tillräckligt nytt konkurrenstryck som skulle i) motväga de nya enheternas marknadsställning, ii) beröva dem på deras möjlighet att avstå från att konkurrera aktivt på marknaden och iii) eliminera möjligheterna till en underförstådd uppdelning av marknaden. Mot denna bakgrund konstateras att ingen kollektivt dominerande ställning skulle skapas på marknaden för eten inom ARG+ rörledningsnät och att de konkurrensproblem som påtalas i meddelandet om invändningar skulle lösas.

VII. VILLKOR OCH SKYLDIGHETER

- (149) Enligt första meningen andra stycket i artikel 8.2 i koncentrationsförordningen kan kommissionen förena sitt beslut med vissa villkor och ålägganden (skyldigheter) som syftar till att se till att de berörda företagen uppfyller de åtaganden de gjort gentemot kommissionen för att göra koncentrationen förenlig med den gemensamma marknaden.
- (150) Genomförandet av varje åtgärd som ger upphov till den strukturella förändringen på marknaden är ett villkor, medan de steg i genomförandet som krävs för att detta resultat skall uppnås i regel utgör skyldigheter för parterna. När ett villkor inte uppfylls gäller inte längre kommissionens beslut att förklara koncentrationen förenlig med den gemensamma marknaden. Om de berörda företagen inte uppfyller en skyldighet kan kommissionen enligt artikel 8.5 b i koncentrationsförordningen återkalla sitt beslut om godkännande, och parterna kan också åläggas böter och viten enligt artiklarna 14.2 a och 15.2 a i koncentrationsförordningen¹⁹.
- (151) Mot denna bakgrund måste beslutet vara villkorat med ett fullständigt fullgörande av åtagandet att avyttra aktieinnehaven i Aethylenrohrleitungsgesellschaft mbH & Co. KG och det tillfälliga åtagandet att utöva rörsträtterna för två av de tre aktieinnehaven på samma sätt som övriga aktieägare enligt vad som anges i punkterna 1, 2, 3, 8 och 9 med hänsyn till punkt 30 i bilaga I, eftersom det är dessa som åstadkommer den strukturella förändringen av marknaden. Samma sak gäller det åtagande som rör tillgången till [rörledningen i Rhen/Ruhr-området]* enligt vad som anges i punkterna 1 och 2 i bilaga II. Övriga delar av de åtaganden som anges i punkterna 4–7 och 10–29 i bilaga I och punkt 3 i bilaga II, och som handlar om förfaranden, skall för sin del utgöra skyldigheter för de berörda företagen då dessa skyldigheter syftar till att genomföra den strukturella förändringen av marknaden.

¹⁹ Se kommissionens meddelande om avhjälpande åtgärder som är godtagbara enligt rådets förordning (EEG) nr 4064/89 och kommissionens förordning (EG) nr 447/98.

VIII. SLUTSATS

(152) Av de skäl som anges ovan och förutsatt att de åtaganden som parterna gjort fullgörs helt måste det konstateras att den föreslagna koncentrationen inte skulle leda till att en dominerande ställning skapas eller stärks med resultatet att den effektiva konkurrensen skulle hämmas på den gemensamma marknaden eller på en väsentlig del av denna. Koncentrationen förklaras därför vara förenlig med den gemensamma marknaden enligt artikel 8.2 i koncentrationsförordningen och artikel 57 i EES-avtalet förutsatt att de åtaganden som anges i bilagorna fullgörs.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Den anmälda transaktion genom vilken BP tillsammans med E.ON skulle få gemensam kontroll över företaget Veba Oel AG i den mening som avses i artikel 3.1 b i koncentrationsförordningen förklaras vara förenlig med den gemensamma marknaden och EES-avtalet.

Artikel 2

Artikel 1 förutsätter att de villkor som anges i punkterna 1, 2, 3, 8 och 9 med hänsyn till punkt 30 i bilaga I och i punkterna 1 och 2 i bilaga II uppfylls.

Artikel 3

Artikel 1 förutsätter att de skyldigheter som anges i punkterna 4–7 och 10–29 i bilaga I och i punkt 3 i bilaga II uppfylls.

Artikel 4

Detta beslut riktar sig till

BP plc
Britannic House
1 Finsbury Circus
London EC2M 7BA
Förenade kungariket

E.ON Aktiengesellschaft
Beningsenplatz 1
D-40474 Düsseldorf
Tyskland

Utfärdat i Bryssel den

På kommissionens vägnar

Mario Monti
Ledamot av kommissionen

BILAGA 1

Originaltexten till de villkor och skyldigheter som avses artiklarna 1 och 2 återfinns på kommissionens webbplats med följande adress:

http://europa.eu.int/comm/competition/index_en.html